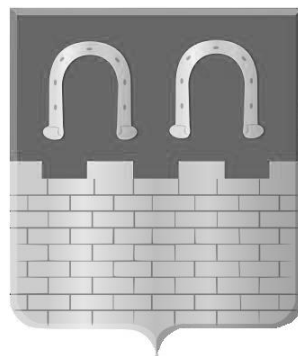

De Wildenborcher

Kwartaaluitgave voor iedereen die zich verbonden voelt met de Wildenborch

September 2018

Beste buurtgenoten,

*Waar kasteelen statig rijzen, rond door park en bosch omringd,
Waar het voog'lenkoor zijn lied'ren in het dichte loover zingt;
Waar het lieflijk schoon van 't landschap, 't oog des schilders steeds bekoort,
Daar is onze 'olde Graafschap', kost'lijk deel van Gelre's oord.*

Ons Gelders Volkslied (hier het 3de couplet) werd op de eerste Staringavond in de tuin van kasteel De Wildenborch gezongen door de IJsselzangers. Buurtgenoot Lodewijk Vredenberg, die als 'dichter A.C.W. Staring' meezong noemde zijn koor voor even 'De Staringzangers'. Erik Gies schrijft over deze zeer warme Staringavond. Johan Braakman maakte een prachtige fotoserie, te zien op www.Achterhoekfoto.nl bij 26 juli. Een week later, op de tweede Staringavond, zat de Kapel met bijna honderd bezoekers overvol.

Eén van de open tuindagen werd dit jaar gehouden op 'De dag van het kasteel', Jenny Nijsink maakte een verslag van haar wandeling in de tuin en bezoek aan het marktje. Op het Oranjefeest kwamen we met de hele buurt bij het kasteel. Over deze middag schrijven Kathy de Vries, Jessica Cundall en onze nieuwe Schutterskoning Martie Sprukkelhorst.

Lucie Bartel sprak met Dorine Froger-van Dorth tot Medler, zij is geboren en opgegroeid op kasteel 't Medler. Zij kwam, na wonen overal op de wereld, toch weer terug in deze buurt. Jacobus Trijsburg stuurde het herdenkingsgedicht wat hij lang geleden schreef in de tuin van kasteel Verwolde bij het graf van Emile. Hij werd in 1943 door de bezetter doodgeschoten op de Leusderheide, waar op 20 juli -voor het eerst na 75 jaar- een herdenking was.

Verdere inhoud van dit septembernummer:

- Uitnodiging voor de eerste Wildenborchse Naoberdag op zondag 23 september
- Jan en Annie Kornegoor werden grootouders van Pim. Gefeliciteerd!
- Sinds een paar weken woont de familie Asmus in de Wildenborch, welkom. In de volgende Wildenborcher stellen zij zich uitgebreid voor
- Ali van Amstel is in de Wildenborch geboren en getogen, ze emigreerde lang geleden naar Australië van waaruit ze ons een inkijkje in haar leven daar geeft
- Uitslag ballonwedstrijd op het Oranjefeest, er kwamen 9 kaartjes terug
- Fotopagina van de ballonnen op het Oranjefeest, de laatste keer
- Recept: Hartige taart: kip-prei-kerrie, door Bart Gremmer
- Wildenborch Quiz, door Rik Mars
- Gerda Rossel schrijft 'Naar Eskes gebracht', een artikel over begraafplekken die in vroeger tijden toegewezen werden aan een boerderij. Interessant om in de voetnoten te lezen hoeveel Wildenborchse families verwant zijn aan elkaar
- Opening museum STAAL in Almen, door Jacintha Rensen
- Jennine schrijft over 'Het houten poortje in het bos'. We kunnen meekijken op het schilderij en op een oude foto. De plek: dichtbij de Kapel
- 'Het weten waard': groot wespennest en wadlopen in de Wildenborch
- 'Postvak In', door Alana Toxopeüs
- Kinderpagina, verzorgd door Anja Sprukkelhorst
- Frans de Steur vaagt aandacht voor de 'Energie Coöperatie Vorden'
- Heet, HEET???: Landrot vertelt ons over de hitte die hij meemaakte in de hut
- Droog: dat was het deze zomer overal in onze omgeving: herinneringen van eerdere droge zomers werden opgehaald, 2018 had eind juli toch het grootste neerslagtekort. Ongekend dat in de Wildenborch, waar in het verleden zo'n teveel aan water was, nu zorgen zijn om het tekort aan water.

Na de zomer begint het nieuwe seizoen van de Wildenborchse verenigingen vanuit de Kapel (zie voor de tijden het laatste blad). Wilt u meedoen? Van harte welkom!

Bedankt voor ieders bijdrage,
Namens de redactie, Joke Wiltink.

De Wildenborchse Kapel

Redactiegegevens:

Onze telefoonnummers en e-mailadressen:

Joke Wiltink (0575) 55 67 48

wiltwess@hetnet.nl

Reinier Klein Brinke (0575) 55 65 12

reinierkleinbrinke@planet.nl

Lucie Bartel (0575) 55 65 33

info@luciebartel.nl

Inzenden copy vóór 20 oktober 2018

Naar wiltwess@hetnet.nl

Schoolhuisweg 2

Bijdrage Wildenborcher:

De Wildenborcher wordt iedere keer met veel enthousiasme door vrijwilligers gemaakt en bij u thuis bezorgd. Een vrijwillige bijdrage voor de drukkosten kunt u overmaken naar:

IBAN: NL95RABO 0366412353 ten name van Kapel Wildenborch, onder vermelding van 'De Wildenborcher'.

Als u ook de Wildenborcher wilt ontvangen of als er bezorgproblemen zijn, meld dit dan bij één van de redactieleden. Wij geven het door aan Erik Ebbink, hij coördineert de bezorging.

Uitnodiging

Wildenborchse Naoberdag

Nog even en dan is het zo ver, op zondag 23 september aanstaande vieren we de allereerste Wildenborchse Naoberdag. Een leuke gezellige ochtend voor iedereen die zich Wildenborcher voelt. Jij komt toch ook?

Iedereen is tussen 10.30 en 12.30 uur van harte welkom bij Christien en Lucas Melzer aan de Galgengoorweg 15A. De bedoeling is dat we allemaal iets meebrengen. Dit mag iets te drinken zijn, iets lekkers voor bij de koffie of misschien weet je een leuke activiteit om samen te doen, alle initiatieven zijn welkom. Wel horen we graag even wat je van plan bent om te voorkomen dat we allemaal hetzelfde meenemen. We hebben o.a. al mensen die koffie, thee,

cake, prosecco, appeltaart, wijn, arretjescake, borrelplankje en een heuse FotoQuizzz willen verzorgen.

Heb je ook een leuk idee, stuur een van ons dan even een mailtje. Geef aan met hoeveel personen je komt en wat je van plan bent mee te nemen. In de week voorafgaand aan de Naoberdag laten we iedereen nog even weten hoeveel mensen we verwachten.

Tot slot is de Wildenborchse Naoberdag natuurlijk pas een succes wanneer we ALLEMAAL komen. Dus neem je burens mee en maak er samen met ons een hele gezellige ochtend van!

Tot 23 september!

Groetjes,

Alma van der Schoot
Herman Wezinkhof
Judith Keurentjes

schoot5@xs4all.nl
wezink@planet.nl
j.keurentjes@hetnet.nl

PS. Om te voorkomen dat we met een berg afval achterblijven aan iedereen het verzoek om je eigen beker, glas en bordje mee te nemen.

“Naar Eskes gebracht”

Voor boodschappen of een borrel kon men in de 19^e eeuw niet terecht “bij Eskes”¹. Wie hier werd gebracht kreeg eeuwige rust, op de toen nog nieuwe maar nu al weer bijna twee eeuwen oude Algemene Begraafplaats. Eeuwig met rust gelaten² worden ook hun graven, op dit fraaie kerkhof aan de rand van het Grote Veld.

Zoals het woord al zegt was een kerkhof in vroeger tijden meestal een omsloten ruimte (hof) bij de kerk³. Aan het einde van de 18^e eeuw kwam men echter tot het inzicht dat begraven in en rond de kerk niet hygiënisch was, en dit werd in 1804 tijdens de Franse overheersing verboden. Maar oude gewoontes sterven vaak langzaam, en het duurde nog tot 1829 voordat er een definitief einde kwam aan teraardebestellingen binnen de bebouwde kom⁴.

De nieuwe begraafplaats⁵ werd aangelegd op een stuk heidegrond dat beschikbaar was gesteld door de marke van Vorden⁶. Daarnaast werd ook een woning gebouwd voor de doodgraver⁷ en als eerste betrokken door Jacob Grootendorst⁸, een kleermaker uit Boskoop, en zijn vrouw Clara Harbach. Het echtpaar was in 1811 in Vorden neergestreken, mogelijk omdat Clara⁹ hier aan de slag kon als vroedvrouw. Na haar overlijden in 1840 keerde Jacob terug naar Boskoop en werd opgevolgd door Marten Eskes, eveneens kleermaker¹⁰. Of diens kleermakerij succesvol is geweest valt te betwijfelen, want bij zijn huwelijk in 1838¹¹ staat hij te boek als “inlandsche kramer”¹². Marten is tot aan zijn dood in 1865 doodgraver gebleven¹³ en was kennelijk een begrip in Vorden, gezien de gevleugelde uitdrukking “naar Marten Eskes brengen” (voor overlijden of begraven worden)¹⁴.

¹ Nu trouwens ook al lang niet meer. De tap van café Eskes (Dorpsstraat 42) staat al jaren droog, en kruidenier Eskes (Deldenseweg 7) is in 1986 gesloten, 2 weken vóór het 80-jarig jubileum (Gerrit Eskes, pers. comm.).

² Voor het oudste gedeelte van de begraafplaats geldt eeuwigdurend grafrecht.

³ Opmerkelijk genoeg is de scheiding der geloven (reformatie) niet alleen voorbij gegaan aan de naoberschap maar ook aan het kerkhof. Tot aan de aanleg van de nieuwe, Algemene Begraafplaats werden alle Vordenaren, zowel protestant als katholiek, rond en in de dorpskerk begraven.

⁴ De gemeente Vorden kwam dit trouwens wel goed uit, omdat er toch al een deel van het kerkhof geruimd moest worden in verband met de verbreding van de Dorpsstraat voor de nieuwe straatweg van Zutphen over Vorden naar Winterswijk (zie W. Jansen, 20012. ‘De aanleg van de rijksstraatweg van Zutphen via Vorden, Ruurlo en Winterswijk, naar de Pruisische Grenzen (1826-1830).’ In: *Vordense Kronyck* 30, 1.

⁵ De katholieken kerkten op de Kranenburg en werden daar vanaf 1829 begraven.

⁶ Marke: traditioneel beheersorgaan van de gemeenschappelijke woeste gronden.

⁷ Deze eerste doodgraverswoning stond ongeveer ter hoogte van de huidige wachtruimte, en is later verplaatst.

⁸ Jacob Grootendorst (*Boskoop 1789), in 1810 te Rotterdam getrouwd met de Zutphense Clara Harbach (*Zwolle 1785).

⁹ Clara Harbach bracht ook haar vader Johann Balthasar Harbach mee, een gepensioneerd militair woonachtig te Zutphen maar afkomstig uit Grossen Buseck in Hessen, die daar in 1780 een proces aan de broek had gehad wegens het bezwangeren van een meisje (zie www.buseckertal.de/gen/gen-start.htm).

¹⁰ Martens ouders hadden ook een tijdje in Zwolle gewoond en kenden vader en dochter Harbach mogelijk nog uit die tijd. Marten was een zoon van Fredrik Eskes en de in Vorden geboren Berendjen Brinkers (vader Lucas Brinkers was afkomstig uit Markelo). Fredrik was in Zutphen geboren als zoon van Gerrit Eskes en Johanna Holtermans (beiden waarschijnlijk ook afkomstig uit Overijssel). Gerrit Eskes was militair maar zoon Frederik vermoedelijk een man van vele ambachten, want in het lidmatenregister van Zutphen zien we hem meerdere malen “met attestatie” (een verklaring die mensen meekregen bij verhuizing en overgang naar een andere kerk) vertrekken en weer terugkeren (in 1777 uit Namen, in 1779 uit Den Briel, in 1784 uit Leeuwarden), om zich uiteindelijk in 1794 met vrouw en 1^e kind Lucas vanuit Zwolle in Vorden te vestigen. Hier staat hij als wolspinner te boek en worden nog twee kinderen geboren, waaronder Marten, die kleermaker, inlandse kramer en doodgraver zou worden. Voor broer Lucas was een leven als daghuurder kennelijk ook geen vetpot, want na twee echtgenotes verloren te hebben emigreerde hij in 1847 met vier kinderen naar Amerika. Hiermee lijkt de geschiedenis van deze familie Eskes overigens veel op die van de familie Marks (zie G. Rossel. ‘De Bewoningsgeschiedenis van het plaatsje Dennenboom.’ In: *De Wildenborcher* Juni 2012, en www.oudvorden.nl > Boerderijen > Vennemansweg 4).

¹¹ Marten Eskes trouwde in 1836 met Reintjen Knoef van het nabijgelegen *Knoef* (Overweg 17, zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Overweg-17).

¹² Inlandse kramer: een straatventer of iemand die met koopwaar langs de deur ging.

¹³ Zoon Jan, huisschilder van beroep, volgde hem op, tot ook hij (letterlijk) naar zijn vader werd gebracht.

¹⁴ Zie: Oudheidkundige Vereniging ‘Oud Vorden’, 1987. *Vorden, een historische verkenning*, p. 109.

De eerste graven die werden uitgegeven waren bestemd voor de eigenaren van de graven op het oude kerkhof en hoorden vaak bij een boerderij¹⁵. Omdat ze waren bestemd voor de bewoners van deze boerderijen komt het voor dat sommige graven worden gedeeld door niet-verwante personen en dat ze soms ook behoorlijk vol zijn, zoals b.v. die van *Klein Bleumink*¹⁶ (13 pers.) en *Blokhuis*¹⁷ (15 pers.).

Het eerste Wildenborchse graf dat in 1829 werd gedolven hoorde bij *Klein Bleumink* en was voor Dersken Hoonte, de vrouw van Garrit Jan Klein Bleumink. Na de bijzetting van Derskens dochter Teuntjen Klein Bleumink in 1870 werd er in 1876 een tweede graf geopend, na het overlijden van de tweede man (Jan Willem Bogchelman) van Teuntjens schoondochter Teune Bentelman. Nadat Teune's zoon Hendrik Jan Klein Ikkink¹⁸ in 1886 naar Eskes was gebracht verhuisde ze naar een dochter in Hengelo en liet de weduwe van haar zoon (Zweersina Maria Regelink) achter, nog voordat deze een jaar later hertrouwde met Elbert Willem Hagen¹⁹. Zweersina werd in 1895 overigens toch nog bijgezet in het eerste graf, dat toen met 13 personen vol werd verklaard. De vier generaties van Dersken Hoonte tot Elbert Willem Hagen kenden elk een tweede huwelijk (d.w.z. na overlijden van een partner) en de laatste zelfs drie. Nu was *Klein Bleumink* naar Wildenborchse begrippen een grote plaats met veel personeel, kostgangers, inwonende familieleden en natuurlijk de eigen, samengestelde gezinnen²⁰, maar men vraagt zich af waar ze allemaal sliepen. Een ding is zeker (en bevestigd door de overlevering), vreedzaam samenleven kon men in die tijd!

De laatste bijzetting in een Wildenborchs boerderijengraf had plaats in 1972, na het overlijden van Gerrit Mennink van *Molendijk*²¹, een (oud)oom van de huidige bewoners. Voordat de familie Mennink²² in 1887 op *Molendijk* kwam had hier kortstondig (1875-1887) het pasgetrouwde stel Garrit Jan Norde x Albarta Willemina Hissink²³ gewoond, alvorens te verhuizen naar Gorssel. In hun tijd op *Molendijk* kreeg het echtpaar vijf kinderen, waarvan er twee overleden en als eersten een plaatsje kregen in het graf. Dat het graf zo laat in gebruik werd genomen kwam doordat de vorige bewoners (vier generaties Meulendijk) katholiek waren en op de Kranenburg werden begraven.

Deze RK begraafplaats is even oud als de Algemene, maar omdat het zo klein is zijn (met uitzondering van de graven van pastorie, klooster en kastelen) alle graven een of meerdere malen geruimd en hergebruikt. Sinds de aanleg in 1973 van een katholiek gedeelte op de Algemene Begraafplaats kunnen leden van alle gezindten nu echter weer, net als vóór 1829, op dezelfde locatie te rusten worden gelegd. En hiermee is de Algemene Begraafplaats opnieuw een monument geworden voor (bijna) alle voorbijgane Vordenaren.

Gerda Rossel

¹⁵ Helaas zijn van deze oude graven geen lijsten bijgehouden, maar in de kerkelijke overlijdensregisters van 1634-1810 (met hiaten) staan ca. 110 personen geregistreerd die zijn begraven in de kerk. Behalve de rijkste families met grafkelders springt de familie Blokhuis (vernoemd naar de plaats) er uit met het grootste aantal (16) begravenen in de kerk.

¹⁶ *Klein Bleumink*: zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Kapelweg 8).

¹⁷ *Blokhuis*: Dubbele woning tot 1928 (zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Kapelweg 2).

¹⁸ Hendrik Jan Klein Ikkink (geboren op *Klein Bleumink*) en Zweersina Maria Regelink (van *Groot Venhorstink*, zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Deldensebroekweg 2) kregen twee kinderen: Toon (*Peppelhuis*, zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Stuwijk 3) en Gerritjen, die trouwde met Gerrit Jan Bruins "de Bakker" (zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Wildenborchseweg 29).

¹⁹ Elbert Willem Hagen (mijn overgrootvader) was de Hengelose buurman van Teune's dochter Janna Klein Ikkink, aldaar getrouwd met Gerrit Groot Roessink. Naast Hendrik Jan had Teune nog twee zoons: Albert Jan Klein Ikkink, ingetrouwd op *Kamphuizen* en grootvader van Gerrit Klein Ikkink op *Blokhuis* en diens halfnicht Mita Klumpenhouter-Klein Ikkink op de *Horst* (zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > Schoolhuisweg 1), en Toon Klein Ikkink, ingetrouwd op *Reerink* (nu Dinkelman, Mosselseweg 1/3 Barchem).

²⁰ In meest uitgedijde vorm bestaande uit boer en boerin plus ouders, groot-, schoon- en/of stiefouders, evenals nog thuis wonende hele, halve en "kolde" (schoon-)broers en zusters.

²¹ *Molendijk*: Galgengoorweg 19.

²² De familie Mennink kwam van *Goossenboer*, Wiersserbroekweg 6 in Barchem.

²³ Garrit Jan Norde kwam van *Lentink* (zie www.oudvorden.nl > Boerderijen > de Leuke 4).

Ballonnen, voor de laatste keer

De laatste jaren waren het al biologisch afbreekbare ballonnen, maar ook hiermee wordt gestopt. Dit jaar was het voor het laatst dat er in de Wildenborch op het Oranjefeest ballonnen de lucht in gingen.

foto's: Kathy de Vries, Hendrik Jan Meulenbrugge, Johan Braakman en Joke Wiltink

Het Wildenborchs Oranjefeest

We hebben geluk vandaag: het wordt wisselend bewolkt en toch schitterend weer.

Zaterdag 23 Juni staan alle kinderen opgetogen op het erf van het Wildenborchs kasteel met een ballon in de hand en daaraan een kaartje met naam en adres. Nog even en het zal de laatste keer zijn dat de ballonnen de vrije ruimte kiezen op weg naar een spannende ontmoeting met een nieuwe vinder. Eén ballon gaat al vroeg haar eigen weg. Bij de eigenaar biggelen de tranen over de wangen, maar deze ballon kan niet wachten om een nieuwe eigenaar te vinden. Ook de Wildenborch werkt mee aan een vriendelijker milieu. Vanaf volgend jaar mogen alle kinderen in plaats van ballonnen oplaten, hun versierde fiets in een optocht showen. Daar kunnen we ons nu al op verheugen!

Muziekvereniging Harmonie Vorden is aan-getreden en kiest het loopritme voor een gezamenlijke gang naar het bordes. Zij begeleiden het feest met onder andere een muzikale opening, tijdens de rituele stoelendans en tijdens het zingen van het Wilhelmus. Het is weer een traditioneel en feestelijk begin!

Voorzitter Harrie Dinkelman staat naast Jennine en Evert-Kees van de Plassche-Staring met daarnaast de kersverse wethouder Willem Buunk. Harrie neemt als eerste het woord. Er is nieuws vanuit de Oranjecommissie: twee nieuwe leden zijn toegetreden en één lid treedt af.

Johan Addink en André Mensink komen in de plaats van Rob Holsbeeke, die ter plekke in het zonnetje wordt gezet. Al sinds 2005 heeft Rob zich ingezet voor de commissie en wordt hartelijk bedankt voor zoveel actieve jaren. In de vorige Wildenborcher kun je lezen waarom Rob al die jaren zo'n belangrijk aandeel had in het Oranjefeest: hij maakt als ervaren deskundige al jaren de vogel voor het vogelschieten. Rob praat niet over vogels, hij maakt ze. Een echte doener. Dat is heel knap, want deze vogel gaat met zeker 250 schoten de uitdaging aan tegen de groep schutters die hem proberen te slechten. Dat is specialistisch werk.

Jennine opent het feest en heet de buurtgenoten een warm welkom. Speciaal heet ze ook de nieuwkomers van harte welkom. Ieder jaar ervaart ze het weer als bijzonder dit feest samen met jong en oud te vieren, ook al is het elk jaar een terugkerend iets. De onderlinge samenhang is groot en dat is uniek voor een buurtschap. Er is een hoge mate van bedrijvigheid geweest met betrokkenen om er weer een mooi feest van te maken.

Afgelopen jaar werd de buurt verbonden doordat er ijs lag. De schaatsen werden omgebonden en men vond elkaar op de bevroren wateren rond het kasteel.

Tevens is het afgelopen jaar veel vernieuwing aangebracht door het hardwerkende tuinteam van de Wildenborch. Er zijn onder andere nieuwe bomen aangeplant, oude zijn gekapt. Er zullen ook 3 nieuwe bosbruggen komen. Eén bosbrug krijgt een speciale brugleuning, een cadeau van ons allemaal aan de Wildenborch. Het nog resterende bedrag van het 75 jarig jubileumfeest in 1988 van de Prinses Julianaschool is hiervoor beschikbaar gesteld. De brugleuning staat symbool voor het tegen elkaar aanleunen als buurt tegen het kasteel de Wildenborch. Waar ken ik dat toch van.... Een beetje 'Ankroepen' tussen het kasteel en de buurt (zie het vorige blad over 'Hoeve Kroep An'). Lekker knus!

De brug heeft nog geen naam, dus wie goede ideeën heeft mag roepen en insturen! We zullen het teruglezen in de volgende Wildenborcher, één van de verbindende factoren van ons buurtschap waar Joke Wiltink zich, samen met vele anderen, voor inspant. Er volgt applaus. Jennine wenst ons een heel leuk feest toe. Dan stelt Willem Buunk zich voor, wethouder van de gemeente Bronckhorst. Willem vertegenwoordigt sinds 1,5 week Noord en Midden Bronckhorst (Vorden en Hengelo) en noemt het een grote eer om hier te staan. Willem komt op vele buurtfeesten waar hij vertrouwd mee is. Zelf geboren in Hoog Keppel kent hij een dergelijk feest heel goed.

Willem nodigt ons graag uit om met vragen langs te komen (in het 'gebied Ambtenaren of gebied Wethouder') in één van de genoemde plaatsen. Willem wil het kort houden en wenst ons een mooi feest toe vandaag.

Dan wordt het Wilhelmus gezongen en roepen we 3 keer 'Leve de Koning!' Het voelt heerlijk: echt Oranje. Vooral voelbaar is, dat het al zo vaak op deze manier is gedaan en waaruit een verleden spreekt. Een suggestie voor volgend jaar: Oranjekoek bij de koffie!

Het feest is pas echt geopend na het oplaten van de ballonnen. Die kleurtjes zien er heel mooi uit aan de wit blauwe hemel en ze vliegen als gekken. Ze zijn al weg voor de foto's goed en wel een scherpe in het zicht heeft, zo'n zin hebben ze erin om met de wind mee te vliegen op weg naar....

Wie wil meedoen aan de stoelendans?? Kost maar 1 euro! Er doen groten en kleinen mee.. Harmonie Vorden maakt het natuurlijk weer spannend. Wat knap toch dat ieder orkestlid weet wanneer hij middenin een liedje moet stoppen! Na enkele spannende rondes zijn de volgende winnaars met een prijsje naar huis gegaan:

1. Dirk van Ditshuizen
2. Szymon Kibala
3. Wouter van Ditshuizen

Van harte gefeliciteerd! Nu is het feest dan echt begonnen.

De muziek brengt de sfeer er verder in als we allemaal opschuiven richting de tenten met eten en drank, de luchtkussens en kinder- en grote mensenspellen. Het gesprek komt al snel op gang en de kinderen rennen naar de luchtkussens. Persoonlijk ervaar ik hoe leuk het is om je buurtgenoten weer even te ontmoeten daar op die mooie plek bij het kasteel. En als buitenstaander voel ik mij welkom hier. Zeker geen vreemde eend.

Als ik zo om mij heen kijk, zijn er vele spelletjes voor de kinderen zoals 'Helemaal in de bonen', en daar zal Jess iets over schrijven. De twee luchtkussens zijn heel aantrekkelijk voor de kinderen, er zit de hele dag beweging in, ze kunnen er geen genoeg van krijgen. De grotere kinderen doen ook mee met sjoelen en kegelen.

Spannend is het weer bij de inschrijving voor het Vogelschieten. Bart en Johan regelen dit samen. Bart roept telkens dat er nog wel meer bij kunnen. Uiteindelijk staat de teller op 85 inschrijvingen. Verheugd wordt genoemd dat er nog nooit zoveel zijn geweest. Zelf doe ik ook voor het eerst mee. Ik wil wel weer eens beleven wat mij 'vroeger' op de kermis ook zoveel adrenaline gaf: graag wat raakschieten voor een lekker pluchen beestje. Maar nu schieten we zo'n beestje aan gort. Aan Harrie vraag ik gaandeweg of hij ooit al eens de Schutterskoning is geweest. Met een beetje spijtige ondertoon hoor ik dat dit in 40 jaar nog niet is gelukt. 40 Jaar! En dan bestaat dit feest nog langer. Het is ook heel bijzonder als je bedenkt dat dit schietevenement tot het meest belangrijke leidt: Schutterskoning of Koningin voor een heel jaar op de Wildenborch. Maar: 'het kost je wel een rondje voor de hele club!' Toch wat dubbel wat betreft dat winnen proef ik zo. Tja, roem kost geld. Bart laat me later de kogels zien waarmee we hebben geschoten. Ik geloof niet dat ik het daarmee heb gedaan. Ongelooflijk grote en zware kogels! Eerder had ik in het koetshuis kleine koperen hageltjes zien liggen en dacht dat het geweer met dit kruit was geladen.... Nog meer respect voor Rob Holsbeeke dat hij een dergelijk vogel van hout op deze manier fabriceert om er pas na **249!** schoten af te vallen als een gewonde vogel.

Hij aarzelde trouwens nog even, de vogel. Martie Sprukkelhorst had hem de rug al toegekeerd, maar toch viel de vogel voor hém.

De prijsuitreiking voor de kinderen is erg spannend. Al die oogjes kijken me aan als ik ga vertellen wie er heeft gewonnen. Een stuk of 9 tekeningen zijn ingeleverd en met 2 andere dames heb ik ze beoordeeld. We maakten een onderscheid in leeftijd en kozen daaruit '3 keer de beste'. Hoewel ze er allemaal prachtig uitzien, zitten er een paar tussen die uitblinken: de familie Addink heeft er twee kunstenaartjes tussen zitten: nummer 3 en 2 zijn resp. Guus en Ise en nummer 1 wordt Maud Holsbeeke, die aan de tekening nog veel meer moois heeft toegevoegd en het met Oranje heeft overgoten. Heel toepasselijk. Guus heeft hartstochtelijk zitten strepen met kleurtjes en begint ook hartstochtelijk te huilen als hij hoort dat hij een prijs gewonnen heeft. Ise heeft met kleurtjes heel mooi creatief getekend.

Inmiddels is het zonnetje volop aanwezig en ik laat mij vertellen dat het lekker druk is op het feest. Zelf ben ik er voor de tweede keer en als buitenstaander is het echt leuk om te zien hoe gemoedelijk het allemaal loopt. Dat wordt ook nog eens versterkt door het muzikale duo dat later aantreedt: Stef en Henk. Ze komen uit de buurt en voor liefhebbers die ze nog wel eens willen horen zijn ze te bereiken via telefoonnummer (06) 57 05 07 23.

Voor de inwendige mens is natuurlijk het Vöske ook weer vertegenwoordigd met lekker warm vlees en saté. En er is patat, dat smaakt wel na een paar schoten of klimmetjes in het opblaaskussen.

En dan wordt de prijsuitreiking gedaan, Harrie feliciteert iedereen. Opvallend is dat Jelle Wezinkhof voor alle onderdelen een prijs heeft gewonnen! Die jongen is niet alleen heel goed, hij heeft ook nog eens enorm geluk. Bij verloting wint hij zelfs voor een onderdeel vogelschieten waar hij nog geen prijs voor had. Hoe is dat mogelijk. Voorstel is om het volgend jaar met meer gegadigden tegen Jelle op te nemen!

Overzicht van winnaars:

Vogelschieten:

Romp: Martie Sprukkelhorst
Kop: Bart van der Schoot
Staart: Jelle Wezinkhof (verloot)
L. vleugel: Jan Schröer
R. vleugel: Jan Zweverink

Kegelen:

1 Jelle Wezinkhof
2 Piet Vliem
3 Bennie Wentink

Varkensbaan:

1 Jelle Wezinkhof
2 Sebastiaan van der Schoot
3 Evert Otten

Dogcarrijden:

1 Jelle Wezinkhof
2 Hugo van Ditshuizen
3 Elke Holsbeeke

Sjoelen:

1 Gerrit Klein Brinke
2 Jelle Wezinkhof
3 Myrthe Langwerden

Zoveel winnaars, zoveel prijzen werden er uitgereikt. Ik was onder de indruk van de vele onderdelen en de vele attenties waarvoor gezorgd was. De Oranjecommissie heeft het tot in de puntjes verzorgd. Fantastisch, dank jullie wel! Zo rond een uur of half negen is het dan wel afgelopen voor dit jaar. Het was genieten. Het was gezellig en het weer was geweldig. Tot volgend jaar!

Tekst: Kathy de Vries, Foto's: Hendrik-Jan Meulenbrugge, Johan Braakman, Kathy de Vries

Kinderspelletjes op het Oranjefeest

“Eerst de spelletjes en dan springen!”, zeg ik, net zoals een paar andere ouders links en rechts van mij. Een verstandige afspraak want je moet namelijk langs de springkussens om bij het spelletjesveld te komen, en hoe leuk de spelletjes ook zijn, de aantrekkingskracht van de springkussens is wel héél erg groot. Springende kinderen zijn moeilijk te vangen!

Als we de springkussens veilig voorbij zijn staan we met ons klein groepje – Mirthe Groot Nuelend (7 jaar), Lyndon Mensink (5 jaar), en Jente Mensink (3 jaar) - te wachten om ons in te schrijven. Iedereen krijgt een briefje om de punten op te schrijven. Je moet trouwens ook je leeftijd noteren want daar wordt met de prijsuitreiking naar gekeken. Alhoewel, niet dat de punten en leeftijd er *echt* aan toe doen, want iedereen krijgt toch een leuk prijsje. Het gaat voornamelijk om de gezelligheid.

Met briefjes in hand lopen we naar het eerste spelletje. Wij kiezen “Alex van zijn kroon”; blikjes omver gooien dus. Het blijkt een goed begin want allen van ons groepje kunnen goed mikken. Samen met de wind die af en toe een beetje mee helpt hebben we in no time een handvol punten. Dat werkt motiverend!

Het volgende spelletje “Swingende Maxima” is wat uitdagender. Een lange sok met daarin een bal wordt rondom je midden gebonden. Met een swingende beweging moet je de colaflessen plat gooien. Makkelijk? Nou niet bepaald! Een groepje wat oudere meiden staan voor ons en met hun lange benen krijgen ze de swing goed te pakken. Dat moet ons ook lukken denken we, maar voor de kortere benen is dat toch een hele opgave. Met veel swingen, bukken en heen- en weer buiging (en ook af en toe een knie die heel lief door de vingers wordt gekeken), krijgen we toch allemaal een paar flessen om.

Vol enthousiasme gaan we naar het volgende spel “water prins”. Daar staat een tafel met ongeveer 20, met water gevulde, bekertjes erop (eigenlijk hoort geen water maar bier bij dit spel). Doel is om zoveel mogelijk kleine balletjes in de bekertjes te gooien. Verschillende tactieken worden uitgetoetst; stuiteren is aangeraden. En zo komen we weer een paar punten rijker weg.

De concentratie komt ook goed van pas bij het volgende spel, “helemaal in de bonen”. Knap hoor, om kikkererwtjes op te pakken door ze aan een rietje te zuigen en ze te verplaatsen naar het andere bakje. Alleen voor Jente is dat lastig; was ze nu aan het zuigen of aan het blazen?! “Net zoals je ranja opzuigt, lieverd” moedig ik haar aan... met het rietje omgedraaid lukt ook niet beter ontdekt ze. Maar dat geeft niets. En ah, een paar erwtjes worden toch op magische wijze getoverd naar het andere bakje.

Nu komt het laatste spel “Koninklijk uitje naar de dierentuin” die we, als we aan het wachten zijn voor de andere spelletjes, al een beetje in de gaten hebben gehouden. Iets met wasmanden en skippyballen hebben we gezien.... looks fun in ieder geval!

Na uitleg blijkt de wasmand, die op je rug geplaatst wordt, de schild van een schildpad voor te stellen. Op handen én voeten loop je als een schildpad naar het volgende opdrachtje. Dat is leuk zeg. Thuis is de wasmand een boot geweest, maar een schildpad, dat is nieuw voor ons! Vervolgens spring je als een kangoeroe een stukje op een skippybal. Voor ons staat de kleine skippybal netjes op zijn plek; deze keer zijn er geen kleine broertjes en zusjes die vrolijk de skippybal in beslag hebben genomen! Een loopje over de evenwichtsbalk om vervolgens zo hard als je kunt terug te rennen naar het start markeert het einde van dit spel. En dat is dan ook meteen het einde van ons circuit. We hebben de spelletjes erop zitten en voordat ik 'goed gedaan' kan zeggen vliegen ze, ja hoor, op de springkussens af! Te voorspellen natuurlijk.

Later op de middag is de prijsuitreiking. Alle kinderen krijgen wat en één voor één mochten ze iets uitkiezen. Dat is altijd leuk! Bedankt voor de organisatie dames, het was weer gezellig!

Tekst: Jessica Cundall Foto's: Kathy de Vries en Johan Braakman

Schutterskoning van de Wildenborch voor een jaar.

Ik ben Martie Sprukkelhorst, 50 jaar, en samen met Anja woon ik sinds 1 april 1992 in de Wildenborch. Wij hebben samen 4 kinderen: Marijn, Roel, Teun en Mette. Marijn is inmiddels uit huis en woont in Nijmegen op kamers. Roel begint het nieuwe schooljaar op Saxion in Deventer en Teun en Mette gaan naar het Staringcollege in Lochem.

Wij gingen niet vanaf het begin naar het Wildenborchs feest. Anja haar ouders gingen wel in de begin jaren. Wel gingen we naar de barbecue en Anja ging met de kinderen naar de spelletjes op zaterdagmiddag. Onze kinderen gingen naar de basisschool in Barchem en vaak waren daar ook activiteiten die samen vielen met het Oranjefeest. Sinds de kinderen wat ouder zijn en Anja in de Oranjecommissie zit, komen wij op het Wildenborchs feest. Niet altijd, want met mijn werk als RMO-chauffeur bij TGG, heb ik verschillende diensten die ook doorgaan in het weekend. Dit jaar deed ik voor de 2de keer mee aan het vogelschieten. Na mijn derde schot had ik me al omgedraaid en een slok van mijn biertje genomen en toen viel de vogel pas naar beneden. Ik heb hem niet eens zien vallen. Wellicht, als degene na mij, sneller was geweest, was hij de Schutterskoning geweest. Meteen kon ik vele felicitaties in ontvangst nemen van buurtgenoten. Na de prijsuitreiking kreeg ik een sjerp, een bos bloemen, een (wissel)beeldje van een schutter en een enveloppe met inhoud. De inhoud van de enveloppe hebben we omgeruild voor munten en de meeste mensen uit de buurt hebben we kunnen trakteren op een drankje. Het was een gezellige middag en na een hapje eten gingen we huiswaarts. Volgend jaar zullen we volgens traditie worden opgehaald door een paard met (gouden?) koets. We verheugen ons er al op!

Groetjes Martie Sprukkelhorst

Ballonnenwedstrijd Wildenborchsfeest 2018

Voor de laatste keer werd dit jaar de ballonnenwedstrijd georganiseerd voor de kinderen. Maar liefst 9 ballonkaartjes kwamen terug van de 50 opgelaten ballonnen. Acht van die kaartjes hadden Duitsland bereikt en één ballon bleef steken in Lichtenvoorde.

Voor de 3 verste ballonnen is er een prijs en de andere kinderen krijgen een 'troostprijs'. De kinderen hebben de prijzen inmiddels ontvangen.

Hartelijk gefeliciteerd en veel plezier ermee!

1.	151 km	Neunkirchen-Seeschied	Renske van Ditshuizen
2.	117 km	Solingen	Guus Addink
3.	114 km	Essen	Gijs van Ditshuizen
4.	113 km	Solingen	Floor van Hasselaar
5.	100 km	Solingen	Sofieke Kamerling
6.	85 km	Essen	Tygo Bijenhof
7.	83 km	Mühlheim-Ruhr	Esmee Groot Nuelend
8.	76 km	Oberhausen	Twan Schröer
9.	18 km	Lichtenvoorde	Sven Schröer

Volgend jaar houden we een wedstrijd om de mooist versierde fiets.

Even voorstellen:

Pim, kleinzoon van Jan en Annie Kornegoor

Op 21 mei (2de pinksterdag) werd Pim geboren, hij is de tweede zoon van Cynthia en Erik Harkink. Pim woont niet in de Wildenborch, maar is er wel elke week een aantal dagen als opa en oma Kornegoor aan de Galgenoorweg op hem en zijn broertje Gijs passen.

Gijs (3 jaar) is heel graag bij opa buiten op het erf, maar hij geniet ook van z'n broertje Pim.

Ouders en grootouders: gefeliciteerd!

Even voorstellen:

Bas en Rozalien Asmus met hun twee zonen, Xander (11 jaar) en Quinten (10.jaar). Ze komen uit Harfsen en verhuizen half augustus naar de Wildenborchseweg 26. Welkom!

In een volgend nummer stellen zij zich graag uitgebreider aan u voor.

Recept van Bart

Ik vind het geweldig om met koken bezig te kunnen zijn.
Altijd flarden van een recept in je hoofd.
Maar hoe doe je dat als je je armen niet kan gebruiken?
Dan doe je dat met iemand samen die daar ook plezier in heeft!
Hier volgt één van mijn lievelingsrecepten:

KIP- PREI - KERRIE TAART

Ingrediënten voor 4 personen:

300 gram kippendijen in blokjes gesneden
Zakje van +/- 400 gram voorgesneden prei
2 gele uien in ringen
2 zoete puntpaprika's
+/- 80 gram zongedroogde tomatenreepjes
2 afgestreken eetlepels kerrievoeder
100 ml. kookroom
3 eieren
3 eetlepels bloem
1 zakje Oude geraspte kaas
8 plakjes hartige taartdeeg uit de diepvries (vlakbij de bladerdeeg)
1 bakvorm van 24 centimeter doorsnee of grote ovenschaal

Bereiding:

Ontdooi het deeg. Verwarm de oven voor op 180°C. Vet de bakvorm in. Snijd de groenten in kleine stukjes. Verwarm olie in de wok en bak de uien aan. Voeg vervolgens de overige groenten toe. Voeg als laatste de met kerrie gekruide kipblokjes hierbij. En bak ze bruin in +/- 10 min.

Klop in een grote kom de eieren los. Voeg hier drie lepels bloem bij. Roer dit even door. Hierna gaat de kookroom erbij. Meng dit ook door het beslag. Voeg daarna de helft van de geraspte kaas toe, meng deze door het beslag.

Giet overtollig vocht uit het groentemengsel. Roer het uitgelekte groentemengsel door het beslag. Bekleed de bakvorm met het deeg. Zorg ervoor dat de rand hoog genoeg is en druk de plakjes goed aan elkaar. Giet het groentebeslag in de bakvorm. Strooi als laatste de rest van de geraspte kaas over de taart. En zet de taart ongeveer 45 minuten in de oven. Kijk als de tijd bijna voorbij is even of het deeg goudbruin is. Anders nog 10 min. in de oven laten staan. Want iedere oven is weer iets anders.

Eet smakelijk,

Bart Gremmer, Wildenborchseweg 30

Geëmigreerd naar Australië: Ali van Amstel

Voor wie niet weet wie ik ben, mijn naam is Ali van Amstel, de jongste dochter van Jaap en Gerrie van Amstel. Geboren en opgegroeid op boerderij Overbeek aan de Wildenborchseweg 32, waar nu Erik Ebbink woont.

In 1986 ging ik op een werkvakantie naar Australië. Mijn eerste reis naar Perth duurde 38 uur, met vijf tussenstops, drie ontbijten en een prachtig uitzicht op de piramides in Egypte. Van het werken op een advocatenkantoor ging ik naar het schoonmaken van kantoren en huizen.

Mijn Engels was nog niet zo goed. Na een tijdje en voordat ik verder kon reizen

ontmoette ik mijn man Gurinder. Hij had al een klein permanent marktstalletje op de overdekte Subiacomarkt in Perth. We verkochten wierook en kleine Kadoartikelen uit India. Ik vond het erg leuk om op de markt te werken, iedereen kende elkaar en het was een gezellige sfeer. Kadoartikelen alleen was niet voldoende. We ontdekten dat de sjaals die we toevoegden goed verkochten en dat is het begin van ons bedrijfje. We zijn na dat jaar getrouwd en onze eerste reis samen was een gecombineerde huwelijks- en zakenreis naar Thailand, India en Hongkong. En al snel gingen de zaken goed en konden we uitbreiden naar twee marktstallen en twee winkels.

Toen de kinderen kwamen begonnen de regelmatige bezoeken van pa en ma. Ze bleven meestal 8 tot 12 weken. Daar hebben we allemaal echt van genoten: het mooie weer, het buitenleven, het zwemmen in het zwembad, het barbecueën, het samen knutselen om dingen in elkaar te zetten en natuurlijk altijd een kleine vakantie aan zee. Pa vond het reuze leuk om ons te helpen met het maken van schappen in het magazijn, de glijbaan voor de voorraad en het beveiligen van de achterdeur met een enorme balk. Ma hielp waar het kon met het huishouden, stempels zetten in kleding, wierookpakjes maken, aannemen van leveringen en het onderhouden van de contacten met het thuisfront door middel van de vele brieven die ze stuurde.

De markten zijn inmiddels gesloten en we hebben op verschillende plekken in Perth winkels gehad. Sinds vorig jaar hebben we het aantal winkels teruggebracht naar twee en richten we ons op de groothandel, waarvoor we naar Melbourne en Sydney reizen om daar onze kleding en kadoartikelen te verkopen aan winkeliers. Om in te kopen reizen we regelmatig naar India, Thailand, Bali en China. We hebben twee, inmiddels volwassen dochters.

De jongste, Shona, is net afgestudeerd in bouwkunde en heeft haar eerste tijdelijk baantje. De oudste Nikki is afgestudeerd in accountancy en is een klein winkeltje in hippe kadoartikelen en kleding begonnen in Hillary's boatharbor, een toeristisch deel van Perth waar wij ook een winkel hebben. We wonen ongeveer 10 minuten van het centrum van Perth in een verbouwd jaren dertig huis in een leuke, gezellige buurt. In mijn vrije tijd wandel ik graag met mijn vriendinnen, speel ik samen met Gurinder tennis, we zijn lid van de plaatselijke club. Verder ben ik lid van de Nederlandse club, en daardoor kon ik mij opgeven om deel te nemen aan de ontmoeting met de Koning en Koningin bij hun staatsbezoek in 2017 aan Perth.

Samen met mijn Nederlandse vriendinnen hebben wij een boekenclub waar we Nederlandse boeken lezen en gezellig bijpraten. Perth was vroeger meer een provinciestedje maar nu zijn er veel leuke dingen te doen. Je kunt naar de markt in Fremantle, het maritiem museum waar het gerestaureerde schip het Duyfken ligt, vis eten bij Cicerellos, musea bezoeken.

Je kunt naar festivals in Perth, musea en galerieën, scarborough beach en de jaarlijkse beelden-tentoonstelling sculptures by the sea in cottesloe, wandelen in Kingspark en daar naar de openluchtbioscoop. Deze dingen doen we regelmatig met vrienden. Mensen beginnen wat meer te fietsen, er zijn nu een aantal nieuwe fietspaden. En natuurlijk het aquarium in Hillary's niet overslaan. Het is erg fijn om in een klimaat te wonen waar het negen maanden van het jaar zomer is. Dit geeft een relaxte sfeer. Ik geniet van de mooie stranden, het barbecueën en het picknicken aan de rivier. Pa en ma reizen nu helaas niet meer naar ons maar we hebben wekelijks contact via Skype en ik kom nu elk jaar zelf naar Nederland. Deze reis duur nu nog maar 19 uur met 1 tussenstop.

Ali van Amstel

Open Tuinen van De Wildenborch

Beide pinksterdagen, 20 en 21 mei, waren de tuinen te bezichtigen. Op tweede pinksterdag bracht ik een bezoek. Het was heerlijk weer, de zon scheen, een strakblauwe lucht. Het gaf de schoonheid van de tuinen nog meer glans en een mooie kijk op het kasteel vanuit iedere hoek in de tuin.

Elk stuk van de tuin heeft een eigen sfeer en invulling en dat is ook wat de bezoeker opvalt, merk ik. Zelf vind ik het verrassende zitten in het feit dat, ondanks dat ik de route ken en de tuinen vaker bezocht heb tijdens de pinksterdagen, ieder weertype een zo verschillende beleving geeft. De tuin verrast altijd. Deze keer waren de schaduwplekken ook erg welkom.

Bij entree van de tuin meteen rechts, naar een wat lager gelegen gedeelte, geeft het bladerdek gefilterd licht en verstillig.

Het enige eiland van de tuinen ontdek ik rechts van het pad. Bertus, de voormalige tuinman, wijst me erop. Even later slingert het pad omhoog. Over een oude wal, vandaar de verhoging.

Wat is er hard gewerkt om de tuin zo mooi te onderhouden. Soms is een beeld gerenoveerd of teruggeplaatst, soms een tuingedeelte of specifiek perk aangepakt. Na de storm van januari moest er heel veel extra werk verzet worden. Maar nu lijkt alles zo vredig, alsof er geen natuurgeweld is geweest.

Er zijn traptreden, die waarschijnlijk ooit als vensterbanken in het huis hebben gediend. Tussen de bomen in de buurt van de oude ceder staat de oudste tamme kastanje met zijn robuuste, deels verdwenen stam. Jonge loten en takken groeien door. Het beeld van Daphne en Apollo straalt in de vierkante tuin, in harmonie met het blauw van de lucht, de blauwe ceders in de hoeken en het groen van het gras. Een familie uit Doetinchem zit op het bankje bij de karpervijver, naast de berceau. Ze vinden de tuinen prachtig. Genieten op de plek met het mooie uitzicht.

Vanuit de berceau langs de (sinds 1992 deels liggende) oude ceder, het pad langs het gazon. De heer Weenink loopt ook in de tuin; vroeger verzorgde hij een deel van de Staringavonden (duo Hendrik en Marianne).

Op weg naar het stenen bruggetje passeren we de oude catalpa, 100 jaar geleden verplant, bijgenaamd 'de ambtenarenboom', omdat hij zo laat in blad komt. Een eindje verderop de pergola gemaakt van eigen acacia's. Had ik ooit zelf ontdekt dat er naast de hermitage een geënte gewone beuk staat met daarop een vederbeuk? Nee, zeker niet, dus het gezelschap van Bertus is geweldig, omdat hij me wijst op accenten en details die me onbekend zijn!

Voorbij het zwembad en de slinger waar verderop in het seizoen de dahlia's zullen bloeien, komt de zoete geur van jasmijn voorbij. De geur blijft met me meegaan, ook al zie ik de bloeiende Italiaanse aronskelk. In gedachten passeer ik nog een keer de herinneringsbomen die her en der een plek hebben gekregen, geplant ter nagedachtenis of voor de geboorte van dierbaren van de vroegere familie Staring of de huidige familie van de Plassche. Een echtpaar uit Brakel is bijzonder onder de indruk en is speciaal voor deze tuin gekomen. Iedere bezoeker genoot deze dag.

Buiten de tuinen bij het koetshuis is het ook goed toeven. Koffie, thee en koek is verkrijgbaar in het koetshuis, ervoor staan kramen. Er worden plantjes verkocht door tuinvrouw Alma. Museum STAAL uit Almen, presenteert zich alvast. Het nieuwe museum over Staring. Er liggen boeken en fotokaarten uitgestald. Er is een kraam voor jam. Tuinman Bart verkoopt honing, familie van de Kamer haar vaste planten en bakker Dick ten Broeke zijn brood. Een bijzonder uitziende mobiele oven verspreidt de geur van vers gebakken brood. Gebakken van onder andere roggemeel. Om thuis nog na te genieten neem ik een zak vol brood en broodjes mee en een tas met eenjarige plantjes van Alma voor in de tuin. Gelukkig is Joke Wiltink bereid om haar fietstassen vol te laden met mijn spullen en ze thuis af te leveren.

Op weg naar huis via de oprijlaan hoor ik de pauwen. Zij sieren de tuinen en groeten me nu bij vertrek...

Jenny Nijsink

Herdenking 75 jaar geleden

Oorlogsgraf op landgoed Verwolde

Lang geleden liep ik met onze oudste zoon Jean-Paul over Verwolde, hij zat nog op de basisschool in Barchem. Aan het einde van de tuin liggen een paar graven. Bij één graf lagen bloemen. Het was mei, het was het graf van Emile van der Borch van Verwolde. Het gedicht dat ik toen schreef, volgt hierna.

Het was op 20 juli 2018 precies 75 jaar geleden dat Emile op de Leusderheide door de bezetter werd doodgeschoten. Twee maanden eerder, op zijn verjaardag 17 mei 1943, werd hij ter dood veroordeeld met nog 19 andere verzetsstrijders.

Niet eerder heeft Defensie de fusilladeplek [massagraf 23] opengesteld om er een herdenking te houden. Vrijwilligers spoorden zo'n 100 nabestaanden op, zoals de 103 jaar oude zus van Emile. Ondanks haar leeftijd woonde Josephine van der Borch van Verwolde de herdenking bij.

Het Reformatorisch Dagblad publiceerde op 21 juli een artikel, waarin het verzetswerk van de destijds 33-jarige Emile aandacht kreeg. Hij speelde de Engelsen informatie in handen over de militair-strategische posities van de Duitse bezettingsmacht. "Kieks", zoals de koosnaam van Josephine luidt, studeerde toen muziek in Zwitserland en hoorde daar dat hij zijn verzetswerk met de dood moest bekopen.

Emile heeft in de periode 1929-1937 zelf gedichten geschreven, zijn broer Paul bezorgde in 1979 Emile's bundel "Verzamelde gedichten" postuum met het impressum Verwolde. Emile ondersteunde uitgever A.A.M. Stols bij bundels van o.a. Franse dichters. Meer als dekmantel dan als broodwinning was hij in de oorlog werkzaam op de Universiteitsbibliotheek te Amsterdam. De bibliothecaris prof. dr. H. de la Fontaine Verweij wijdde in 'De Boekenwereld' jg. 3, nr. 4 (blz. 114-121) een biografie aan hem, waarin persoonlijke herinneringen een voorname rol spelen.

EMILE

Van rhododendrons heeft het violet
zich als een roufloers vastgezet
in mij als gaandeweg de heerlijkheid
ons naar Emile zijn graf toe leidt.

Voor het peloton liet hij het leven
of overleefde hij via zijn streven
met woord en daad de zin van het bestaan
te peilen en tot het uiterste te gaan?

Mijn zoon vraagt wie hem nou vermoordde
en of een kogel hem soms had geveld.

Ik laat hem dicht bij de woorden
die Emile vereeuwigen als oorlogsheld.

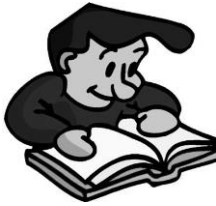
Het gaat mijn zoon niet snel genoeg,
mij komt het slot juist veel te vroeg.

Jacobus Trijsburg

naschrift redactie: op 29 juli jl. is de genoemde Josephine, de 103 jarige zus van Emile, overleden.

Heet, HEET????

In de Rooie Zee en in de Leerdamse Hut, daar is het pas heet!

Nu het op moment van dit schrijven hier in de Wildenborch erg heet en vooral droog is, is het misschien wel leuk om wat 'heet'-ervaringen van Landrot neer te schrijven. En bovenal ook om de methodes om hoe dat, vooral fysiek, te bestrijden den volke kond te doen.

Verbazingwekkend om te merken dat alleen nu het adagium geldt: 'Veel Drinken'. Vooral voor de ouderen onder ons.

Ik heb dat indringende advies in de praktijk in de hitte van deze dagen, toegepast. Maar of het hielp? Meestal volgde de andere dag een katterig gevoel. En slingerde het schip zo af en toe wel heftig. Ben daar dus mee gestopt.

Mijn lieve moeder, zorgzaam als altijd voor haar jonge zoontje die op die verre enge kusten voer, kocht na de verhalen na de eerste reis met de Lelykerk een groot blik Maggi bouillonblokjes.... Hoe zo dat dan?

Op mijn eerste reis op de Grote Handelsvaart ging het met het goede schip Lelykerk naar de Perzische Golf (Let op: daar aangekomen mag je dat in bepaalde landen rond die Golf niet zeggen of schrijven, dan heet dat water Arabische Golf). De reis liep voorspoedig via Marseille, Genua naar het Suezkanaal. Aan de andere kant van dat kanaal, bij Suez dus, veranderde alles. Vooral de temperatuur. Het was augustus, dus op zijn heetst. In die maand stond er altijd wel noordenwind daar aan het begin van de Rode Zee. Aangezien de Lelykerk net zo hard voer als de wind sterk was stond er aan boord dus geen zuchtje wind. De air-conditioning werkte ook niet goed dus dat was allemachtig zweten. Verplicht, je moest daarvoor tekenen, moesten er zoutpillen ingenomen worden om stokerskrampen te voorkomen. Vieze pillen. Ook alvast malariapillen, ook tekenen, want verderop heerste malaria.

Wat was dat heet!. Ik heb wel eens gehoord dat als de temperatuur boven de 37 graden uitkomt dat het dan niet best is. Er was 1 ijswaterkraantje aan boord en dat was bijna de hele dag bezet. Veel ijswater drinken was ook weer niet goed. Dan maar 's avonds aan dek een paar lekkere koude biertjes drinken tijdens het in de zee zakken van de Koperen Ploert, zoals daar de verzengende zon nogal eens genoemd werd. Slapen in een bloedhete hut? Nee dus. Met zijn allen naar het schavotje (het dak van het stuurhuis waar het Standaard/magnetisch kompas staat) met matras onder de sterren....Ook heet en vooral vochtig zo 's nachts.

Maar het positieve aan die hitte was dat aan de kust aan bakboord de Sinaï opdook.

Met diep ontzag keek ik er naar. Op de schooltjes, incl. de Zondagschool, tijdens mijn jeugd in Leerdam, was die berg heel vaak ter sprake geweest. Maar nu? Een kale, bloedverziekend hete roestbruine toestand. Wel indrukwekkend mooi.

Wat moeten ze daar heel vroeger ook ontzettend gezweet hebben! Bunkereren, tanken, in Aden, nog heter. Ha eindelijk fris drinkwater. Had je gedacht. Met het douchen viel het wel mee maar uit het ijswaterkraantje kwam brak, dus halfzout, water. Gruwelijk.

Verder de hoek van Saudi-Arabia om en op naar Khorramshar (Perzië destijds), en Basrah (Irak). En steeds heter en vochtiger. Maar, zo dacht ik, Basrah ligt aan de Eufraat en de Tigris. Weer zo'n mooie naam van vroeger van de Zondagschool.

Dat viel bar tegen. Ik kwam er achter dat zeelieden die daar al vele jaren deze moddersloot bevoeren die rivier niet de Shatt al Arab maar de Shit al Arab noemden. Vanaf het begin waar je die rivier opvaart is het één en al woestijn. Behalve een smalle strook groen bouwland langs de oevers. Af en aan is het land Perzisch dan weer Irakkees.

Wat opviel dat als we bijvoorbeeld een Perzische loods hadden die probeerde dan vol gas langs het Irakese stuk te varen. Dan spoelde aan de wal alles weg door de hekgolf van de Lelykerk. Kapitein boos. Had je een Irakese loods dan deed hij het zelfde maar andersom. Toen al was het daar al helemaal niks met de vrede.

En heet, en een vies ijswater....De Arabieren mochten niet werken tussen 12.00 en 15.00 uur vanwege de hitte maar wij, Hollanders, gingen dan de lieren overhalen. Gereedschap in een emmertje water anders brandden je handen aan het ijzer vast. Kijk die mentaliteit heeft er vast een beetje aan toe bijgedragen dat we zo'n geweldig land geworden zijn!

Maar nu die Maggiblokjes: Om die rottige zoutpillen te vermijden kon je net zo goed Maggiblokjes gebruiken. De ervaren bemanning deed dat ook. Voortaan waar de reis ook heenging een blik Maggiblokjes mee. Mijn moeder zorgde daar trouw voor!

Maar wat heeft dat nu weer met de Leerdamse Hut te maken?

Nu ik heb daar een paar maanden, ook in de zomer gewerkt, toen ik gezakt was voor mijn 3^e stuurmansdiploma. Het was na een jaar varen te leuk in Rotterdam. Mijn functie bestond uit het uit een ronddraaiende bierflessenmachine de gloeiend hete bierpullen van Grolsch uit die machine te plukken. Met je neus op de oven. Heet, heet! Je scheren hoefde niet, dat schroefde van je bakkus af. En een herrie!

Het betaalde wel goed. Maar alle pullen waren leeg.....Ja en die beugel met dop zat er ook nog niet aan natuurlijk! Het was zo heet dat er een kwartiertje flessen geplukt werden en dan een kwartiertje uitpuffen op een bankje aan de Lingedijk. Daar stond een 'man van de catering', zoals dat tegenwoordig heet, klaar om je een Weckpot (voor de jongeren Vegla-weckpotten, die maakten ze ook in Leerdam) te geven met jawel bouillon van Maggiblokjes en Gortemat. Geen ijswater dus. Hij controleerde ook streng of die brouwsels wel gedronken werden. Je voelde overigens dat je lichaam dat nodig had. Hoe raar dat ook klinkt.

Wat nou zo leuk was dat elke vrachtwagen van Grolsch die de, inmiddels de afgekoelde, pullen kwam halen altijd een kratje VOLLE pullen Grolsch bij zich had. Misschien heeft dat er wel toe bijgedragen dat we hier terecht gekomen zijn. Nou snappen jullie ook gelijk waarschijnlijk waarom Grolsch nog steeds mijn favoriet is.

Later toen ik al weg was hoorde ik dat ze die kratten opsparden en dan op de zaterdagmiddag als het bedrijf 'Uitlestte'(het werk stopte en de ovens laag gingen) voor de zondag dat bier werd opgedronken. Dat leidde tot een soort canon-achtige samenzang met een niet al te nette tekst. Dat

schalde dan over Leerdam heen. Toen was ook dat weer afgelopen. Zo gaat dat.

Wat was die tekst? Vragen jullie. Durf het bijna niet te schrijven, maar vooruit maar:

'Heb jij je pie.....nog'.

Dat was de enige zin.

Vind je het te erg: Zeg de Wildenborcher op!

De Hut: Zo noemen ze in Leerdam nog steeds de Glasfabriek

Hutters: Zijn de glasblazers/makers etc.

Ga nu een lekkere, koude, Grolschpul nemen en daarna een Maggi bouillonblokje!

Landrot

Staringavonden 2018

De dichter A.C.W. Staring is al eeuwen een icoon in de omgeving en woonde op de Wildenborch. Nog steeds worden de herinneringen aan deze landman veelvuldig opgehaald maar bovenal gekoesterd, niet alleen door de familie op het kasteel, ook door de Wildenborchers en belangstellenden uit het hele land. Al deze mensen zorgen er al meer dan 50 jaar voor dat de inmiddels beroemde Staringavonden druk worden bezocht. Ook dit jaar vonden op 26 juli en 2 augustus de Staringavonden plaats. Het waren ongetwijfeld memorabele avonden niet in de laatste plaats vanwege de weersomstandigheden.

Met dikke zweetparels op het hoofd verzamelden op de eerste avond ruim veertig bezoekers zich bij de Kapel voor de Staringavond. De Wildenborchers die ons enthousiast ontvangen zorgen voor een kopje koffie. Achter de coulissen zijn alle 'figuranten' druk bezig om zich in kledendracht van vroegere tijden te hijsen. Reinier Klein Brinke opent de avond en vertelt in een notendop over De Wildenborch, de tuinen, over Staring en over het programma van die avond.

Onder leiding van Bart en Alma van der Schoot worden we begeleid naar het kasteel waar we worden ontvangen door de kasteeldame Jennine van de Plassche-Staring. Vol enthousiasme neemt Jennine ons mee door de tijd, hoe het begon, de ontwikkelingen, veilingen maar gelukkig heeft ook dit verhaal een gelukkig einde, namelijk de aankoop van De Wildenborch.

In de tuinen van de Wildenborch zijn de littekens van het warme zomerweer overal herkenbaar. Een compleet droge gracht en zwembad, geel gras, gele buxus, verlepte rozen. In 2018 wordt het vorige warmte- en droogterecord uit 1976 gebroken.

Toeval of niet, in hetzelfde jaar, 1976 hebben Adolph Staring en zijn vrouw – in overleg met hun neef Damiaan Staring – de Wildenborch ondergebracht in een familiestichting om het historisch landgoed 'De Wildenborch' in stand te kunnen houden. Dankzij de donatie van een

startkapitaal werd het voortbestaan van de Wildenborch mogelijk gemaakt. Vandaag de dag zijn wij daar nog steeds dankbaar voor, want dankzij deze vooruitziende blik kunnen we nu nog steeds genieten van 'ons kasteel' en het fantastische park.

Maar toch...

Ondanks de slechte omstandigheden, door de droogte, laten het kasteel en de tuinen een bijzondere indruk achter. Als je daar rondloopt en je hoort de verhalen van Jennine, Bart en Alma en je kijkt goed om je heen, dan zie je een 'trots' kasteel, trotse bomen en een fantastische omgeving met mooie doorkijkjes en indrukwekkende architectuur. Het oude zwembad, de dahlia's, de Libanonceder die met haar armen de grond in groeit, de loofgang, beelden en bijzondere bomen. Alsof je eeuwen terug gaat in de tijd! De avond is goed georganiseerd. Tijdens de wandeling vertellen Bart en Alma over de historie van De Wildenborch en lopen we Lodewijk Vredenberg als A.C.W. Staring en Jozanneke van de Graaf als Charlotte tegen het lijf.

A.C.W. Staring vertelt over zijn leven en begint te zingen samen met De IJsselzangers. Het wordt stil in het publiek en iedereen geniet zichtbaar van dit mooie tafereel over Staring, liefde en het leven.

*Sikkels klinken, Sikkels blinken,
Ruischend valt het graan.
Zie de bindsters garen,
Zie in lange scharen
Garf bij garven staan.*

Enmaal terug in de Kapel komen Staring, zijn vrouw Charlotte, de pachtboer, de dienstmeiden en de tuinbaas aan het woord. Onder het genot van een drankje luistert iedereen naar de prachtige verhalen over hoe het eens was om met Staring te leven en te werken.

Laten we hopen dat deze statige tuinen de droogte overwinnen en ons later weer hun pracht en praal in kleur kunnen laten zien.

Tekst Erik Gies Foto's: Johan Braakman, Joke Wiltink

Energie Coöperatie Vorden

Zoals veel plaatsen heeft Vorden nu ook een Energie Coöperatie.

Buurtgenoot Frans de Steur is voorzitter. Het doel van de Energie Coöperatie Vorden (ECV) is niet alleen energie opwekken, maar ook minder energie gebruiken. Naast zonne-energie wordt gedacht aan windenergie, biogas en mobiliteit. Bij energiebesparing wordt gedacht aan onder andere spouwmuurisolatie, dubbel glas en ledverlichting. Weekblad Contact heeft hierover een uitgebreid artikel geplaatst. Wilt u het artikel in Contact nog eens nalezen, deze vindt u op hun website <https://www.contactnoord.nl/nieuws/algemeen/211368/hetzelfde-doel-en-toch-uniek-energie-cooperatie-vorden-?redir>

"We hopen op meer leden van onze coöperatie. Iedereen kan meedoen zonder zelf te investeren in zonnepanelen, dus ook bij beperkte financiële mogelijkheden of wonen in een huurhuis. Natuurlijk zijn er niet alleen leden nodig voor het opwekken van zonne-energie maar ook daken om de zonnepanelen op te leggen", aldus Frans.

Voor verdere informatie:

Frans de Steur, mail: identeam@wxs.nl / telefoon: (06) 53 69 25 80.

Gesprek met Dorine Froger – van Dorth tot Medler

Waarom een gesprek met Dorine? Zij woont immers op een woonboerderij onder het landgoed 't Medler, vanuit de Wildenborch gezien aan de overkant van de Mosselseweg, maar dus strikt genomen niet in de Wildenborch! Er zijn meerdere redenen om eens naar deze prachtige plek te fietsen, zoals Dorine zelf aan het begin van het gesprek zei, het mooiste plekje van Nederland!

Al een paar jaar geleden had Joke Wiltink haar gevraagd eens iets te vertellen over de tijd dat zij opgroeide op 't Medler indertijd. Dat wilde ze graag, maar er kwam steeds iets tussen en nu zou het er dan toch van komen. En juist omdat zij op de grens wonen en altijd bevriend zijn geweest met de bewoners van de Wildenborch is het leuk om dit verhaal eens op te schrijven.

De boerderij waar Dorine nu, sinds 2006, woont met haar man is een erfpachtwoning van 't Medler, deze heet sinds jaar en dag 't Laer, wat lege plek (in het bos) betekent. Eigenlijk heet deze, volgens een eeuwenoude land-kaart, 't Kleine Laer, maar waar dan het Grote Laer zou liggen is onbekend..... Deze naam komt men overigens op talloze plekken in het land, ook in de Achterhoek tegen.

Boven de oude voordeur zit een raam met een indeling uit de VOC-tijd, zeg 17-de eeuw, zo oud is deze woonstede dus zeker. Deze raamindeling komt ook veel voor in oude huizen in Sri Lanka en Zuid-Afrika, in landen dus waar de VOC in die eeuwen actief is geweest. 't Laer hebben

Dorine en haar man in 1976 in erfpacht gekocht, als gezinswoning voor m.n. hun zomervakanties, wanneer zij uit verre landen naar Nederland terugkeerden. Haar man is sinds 1969 diplomaat geweest; zij hebben in negen verschillende landen, op vrijwel alle continenten (behalve Zuid Amerika en Australië), gewerkt en gewoond. Drie keer verbleven zij voor enige jaren in Den Haag, om ook van daaruit regelmatig weekends en vakanties op 't Laer door te brengen. Dorine's man was o.a. Ambassadeur in Sri Lanka, Zuid-Afrika, Israël en Portugal.

Omdat hun kinderen Frans onderwijs volgden, een gevolg van hun plaatsing te Parijs destijds, genoten zij lange zomervakanties, soms wel drie maanden. Die brachten ze vrijwel altijd in Nederland door, hier op 't Laer. Dat gaf hen de gelegenheid elk jaar enige tijd naar school te gaan op de Kranenburg, en zo hun Nederlandse taal op niveau te brengen en te houden. Voordeel van deze regeling was ook, dat zij zo, veel Nederlandse vriendjes en vriendinnen konden maken.

De Mosselseweg is eigenlijk, in grote lijnen, de scheidslijn tussen de landgoederen Wildenborch en Medler, waar Dorine is opgegroeid. Samen met haar twee broers en zusje waren zij in feite de eerste kinderen, die daar met hun ouders als gezin opgroeiden. Het landgoed is al 19 generaties in handen van de familie Van Dorth tot Medler, en dat is in de Nederlandse context best bijzonder. Vererving ging meestal naar de oudste zoon, maar onder bepaalde omstandigheden werd daarop wel eens een uitzondering gemaakt, en dan werd een andere zoon uit het gezin opvolger. Zo ging het ook met Dorine's grootvader. Deze was de jongste van vier. De oudere broers kwalificeerden blijkbaar niet, omdat zij maar één vrouwelijke nakomeling hadden. Toen viel de keus op nummer vier, deze had echter weinig belangstelling, hij wilde eigenlijk priester worden. Het helpen voortbestaan van 't Medler werd echter zo belangrijk gevonden, dat een goede trouwpartij voor hem werd gezocht, en gevonden. In Maastricht in de vooraanstaande fabrikantenfamilie Regout. Zo kwam een 19-jarig Maastrichts' meisje naar de Achterhoek, voor haar volkomen onbekend gebied! Wat een overgang.

De ouders van de bruidegom leefden toen nog, dus het jonge paar ging aanvankelijk elders wonen. Pas toen hun drie kinderen volwassen waren kwamen de grootouders van Dorine op 't Medler wonen. Zij hebben destijds het Huis gemoderniseerd en b.v. voorzien van modern sanitair (MOSA).

Dorine vertelt dat zij dol was op haar grootmoeder, een heel bijzonder iemand, en die zelfs 100 jaar is geworden. Toen Dorine's grootvader na WO II overleed, trokken haar ouders met hun kinderen (toen nog 2, later werden het er ook 4), in bij hun grootmoeder op 't Medler. Op haar 75-ste (in 1964) is grootmoeder naar een appartement in Arnhem verhuisd, waarna het gezin, met Dorine als oudste, op 't Medler eindelijk het hele huis boven kon bewonen.

Dorine vermeldt nog, dat het toeval wilde, dat haar grootvader nog voor zijn overlijden van een ongehuwde neef het landgoed 't Zelle erfde; bij zijn overlijden waren er dus twee landgoederen voor de twee zonen. De keuze van de oudste, Dorine's vader, viel op 't Medler, haar oom's keus op 't Zelle.

Maar we gaan nog even terug naar het begin:

Over het wonen en opgroeien op 't Medler vermeldt Dorine nog, dat het leven op zo'n "kasteel" voor veel mensen een droom lijkt. De werkelijkheid was echter anders. Het was behoorlijk afzien; alles ver weg, nooit vriendinnetjes mee naar huis, sporten in het weekend al moe voor het begin..... etc. Zij voelde zichzelf altijd in een uitzonderingspositie, moest altijd het goede voorbeeld geven. Het huis was ook niet bepaald comfortabel, zo vlak na de oorlog. 't Medler had zijn eigen school, de Medlerschool (met de Bijbel), net als de Wildenborch. Zelf ging zij naar de katholieke school op de Kranenburg. Zij was de eerste leerling daar die naar het lyceum in Zutphen ging. Na het toelatingsexamen werd haar geadviseerd nog maar een jaar extra aan voorbereiding te spenderen! Zo geschiedde. Toen ze eenmaal de overstap naar Zutphen had gemaakt betekende dat dagelijks met de fiets (16 km) op en neer, soms ook in de winter, verder met de bus of met de trein!

Dat waren nog eens andere tijden! In de 50-er jaren was het hier nog heel armoedig en eenvoudig. Ook op 't Medler waren de omstandigheden verre van ideaal. Zij waren in feite het eerste jonge gezin, dat op het Huis woonde, en dat was vooral voor haar moeder best lastig. Zij kwam uit het verre westen en miste o.a. haar vertrouwde sociale omgeving.

Dorine's moeder was protestant, ze kwam uit een domineesfamilie. Voor haar huwelijk werd zij katholiek, en nam dat behoorlijk serieus op. Zo was het toen normaal, dat de schoolgaande jeugd drie keer per week naar de kerk, in de Kranenburg, ging. En steeds weer moest Dorine als oudste het goede voorbeeld geven! Ook over de kerk in de Kranenburg valt nog heel wat te vertellen: deze kerk is gesticht en gefinancierd door voorouders van Dorine, Van Dorth tot Medler.

Zoals eerder vermeld was de familie tijdens de turbulente tijden van de reformatie katholiek gebleven, net als een deel van de lokale bevolking in de "enclave" Kranenburg.

Vóór 1853 (het jaar van het Herstel van de Katholieke Bisschoppelijke Hiërarchie) was er een schuilkerk nabij Huize Medler in de tijd, dat katholieken niet openbaar hun geloof mochten belijden. Nu is er nog steeds een kapel in het huis; Het was de Franse Revolutie, gevolgd door de Franse tijd onder Lodewijk Napoleon in Nederland, die in feite de Godsdienstvrijheid had gebracht.

Nadat aanvankelijk een kleine kerk gebouwd was op de Kranenburg, werd deze te klein en werd vervangen door een grotere stenen kerk, als een z.g. Waterstaatkerk. Dit wil zeggen, dat zo'n kerk (vrijwel overal in het land gebeurde dit) onder leiding van Rijkswaterstaat-ingenieurs werd ontworpen en gebouwd. Met een typisch klassieke voorgevel met enkele zuilen.

Al snel was deze kerk weer te klein, en werd er op initiatief van enkele voorouders van Dorine een nieuwe, grotere kerk gesticht: één van de eerste Neo-Gothische kerken van Pierre Cuypers. Hij zou er nog enkele tientallen ontwerpen elders, alsmede o.a. het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam.

Relatie met de Wildenborch:

De ouders en grootouders van Dorine waren goed bevriend met de bewoners van de Wildenborch. De vrouw van Damiaan Staring, Liesje, was een vriendin van haar moeder.

En toen jaren later Dorine met haar man, die daar ambassadeur was, in Sri Lanka verbleef kwam daar Winand Staring, de broer van Jennine, als beleidsmedewerker, en als goede vriend, de Ambassade versterken! Zo waren, en zijn er door de jaren nog steeds vele contacten met de familie Staring. De Medler jeugd kwam daar vaak; Dorine heeft er leren tennissen en veel gezwommen in het oude zwembad en geschaatst op de grote vijver.....

Op 't Laer heeft generaties lang de familie Lindenschot gewoond; toen Dorine en haar man het in erfpacht kochten woonden er nog twee broers, van wie de een timmerman en de ander boer was. Overigens was er in het sociale leven van de buurt weinig te merken van verschil tussen katholiek en protestant. Iedereen leefde vreedig met elkaar en hielp elkaar zo nodig. En met feestelijke gelegenheden vierde men samen feest. De verzuiling viel dus in praktische zin hier wel mee !

't Medler nu:

Sinds enige jaren is 't Medler juridisch een BV, met een directeur/rentmeester voor het dagelijks beheer en vier aandeelhouders: Dorine en haar twee broers en een zusje. De volgende generatie van de familie bestaat uit 8 jonge vrouwen, dus de toekomstige aandeelhoudsters. Het landgoed valt onder de Natuurschoonwet, hetgeen het voortbestaan van het landgoed in particuliere hand mogelijk maakt. De inkomsten komen voornamelijk uit verpachting en verhuur van onroerend goed. Een derde van het areaal bestaat uit bosbouw.

Het Huis wordt sinds het overlijden van Dorine's ouders gebruikt als familiehuis, d.w.z. familieleden kunnen het reserveren voor evenementen, diners, feesten e.d. Geregeld worden er culturele bijeenkomsten georganiseerd. Het landgoed is gedeeltelijk opengesteld overeenkomstig de regels van de Natuurschoonwet. Het Huis en directe omgeving zijn om privacy redenen niet opengesteld.

Lucie Bartel

Wildenborch-Quiz

In de Wildenborch-Quiz probeer ik vragen te beantwoorden over lokale merkwaardigheden. Of, misschien is het beter te spreken over lokale doodnormale dingen die mij merkwaardig voorkomen. Nee, meestal weet ik de antwoorden op de vragen niet. Hooguit heb ik een vermoeden. Ik wil graag met behulp van úw reacties komen tot een goed antwoord op de kwesties. Met z'n allen weten we meer, toch? Wie helpt?

De Leuke en Wientjesvoort

Voor het beantwoorden van de vragen van de vorige keer maken we deze keer een reisje van Vorden richting Ruurlo.

We laten de kerk achter ons en na de rotonde met de wensput gaan we de Ruurloseweg op. De weg is glad, breed asfalt met een apart fietspad rechts. Nee, dat is nog niet zo lang zo.

Rechts ligt het kasteel. Dan gaan we het spoor over. De bebouwing wordt dunner en als we al helemaal buiten het dorp zijn ligt rechts aan de bosrand de leukste straat van Vorden: De Leuke. Nee, hier had geen nar zijn huis; hier heeft geen moppentapper gewoond.

Voor de naamverklaring laat ik Gerda Rossel aan het woord: "De tegenstelling Lochem ↔ Barchem (Loo-heim en Berg-heim) (*zie De Wildenborcher van januari*) correspondeert aardig met de Vordense buurnamen Leuke-Veldwijk (*loo-wic en *velt-wic, waarbij -wic 'nederzetting' betekent en loo 'bos'). In Vorden hadden we natuurlijk geen "bergen", maar aan velden was geen gebrek."

Leuk om te weten: De Leuke is een nederzetting in of aan het bos, dus. Een volgende nederzetting langs de weg is Kranenburg, met zijn hoge kerktoren zou die al van ver te zien moeten zijn. Maar bomen ontnemen ons het zicht en ook die rare bocht in de weg. Want bij Wientjesvoort gaat het ineens naar rechts en 200 meter verder weer naar links. Wonderlijk. Zo op het eerste gezicht zie je hier geen reden voor. Ben je met de auto dan kun je hier niet stoppen. Parkeer even verderop en loop terug naar de fietsbrug om deze bijzondere plek in je op te nemen. Want midden in de S-bocht ligt de Baakse Beek.

De brug in de autoweg gaat hoog over het water heen. De fietsbrug is wat lager. De beek heeft een diepe bedding en stroomafwaarts van de brug is een stuw.

Het lijkt in niets meer op wat onze voorouders hier aantreffen. De weg is opgehoogd; de beek juist uitgegraven.

Wientjesvoort is de plek van een voorde in de beek. Een doorwaadbare plaats. Alleen de naam herinnert ons nog aan die voorde. Voorheen was de ondergrond hier zodanig dat de beek niet zo makkelijk een diepe bedding kon uitslijten en kon je er te voet, bereden of met paard en wagen oversteken door het ondiepe water. De weg daalde iets naar het niveau van de beek en krom er aan de andere kant weer uit. Niet heel lastig te nemen als in de zomer het beekje kabbelde. Bij veel neerslag was dat een ander verhaal en kon de beek vast enorm breed worden. Dan koos je de kortste weg door het water, onzeker van wat je onder water allemaal niet kon zien. Het was dus zaak zo haaks mogelijk op de stroom over te steken.

Het treft dat Gerda Rossel en anderen net het boek "De geschiedenis van de Wientjesvoort" heeft uitgegeven. Daarin staat op blz. 59 een beekschouw uit 1628 door Nicolaas van Geelkercken. Hij schrijft: "Voorts is er bij Weninckvoort (zoals men het toen noemde) een grote doorgang voor de wagens die niet meer dan één voet diep is ..."

Met de overstromingen bij de voorde viel het in die tijd misschien mee, want Nicolaas constateert dat tussen Medler en Wientjesvoort de doorstroming van de beek heel slecht is.

Tot 1826 was er helemaal geen doorgaande weg van Vorden naar Ruurlo. De rijksweg van Zutphen naar Winterswijk, waar dit stuk deel van uitmaakt, is pas tussen 1826 en 1832 aangelegd.

Vóór die tijd waren de hoofdverbindingen vooral zuid-noord. Vanuit Hengelo (paardenmarkt) ging het langs Linde (de Kapellenbult), Wientjesvoort, De Belten en door de Bronsbergen en over wat nu zo ongeveer de Gageldijk is, naar Lochem.

In die route zit geen rare bocht bij Wientjesvoort.

Je kon wel van Zutphen naar Ruurlo en verder, maar over een samenraapsel van wegen die niet een doorgaande weg vormden. En in Vorden wilde niemand zijn. Vanuit Zutphen ging je ver ten noorden van Vorden langs over wat nu de Oude Zutphense weg en de Enzerinckweg zijn, bijna recht op de voorde af. Als de wegcondities dat tenminste toelieten. De Oude Zutphense weg was een zomerweg, in de winter vaak veel te nat om bruikbaar te zijn. Dan moest je wel de omweg over het iets hoger gelegen Vorden maken. Of misschien thuis blijven omdat de beek zo breed was dat je er niet met goed fatsoen overheen kon en de bestemmingen verderop ook onbereikbaar nat.

De wegenbouwers van 1826 klaagden dat ze tussen Zutphen en Ruurlo van de landeigenaren maar net de wettelijke breedte los kregen om de weg aan te leggen. Zo was er geen ruimte voor beplanting langs de weg. Dat hielden de landeigenaren liever in eigen hand. Dan konden ze zelf de bomen exploiteren. Na Ruurlo hadden de wegenbouwers dat probleem niet. Ze kregen meer dan genoeg ruimte voor weg en beplanting. Dat was maar goed ook want in de winter was daar vaak een onmetelijke watervlakte en kon de reiziger wel wat beschutting gebruiken. De nieuwe rijksweg was een tolweg. Het tolhuis staat er nog steeds, op Ruurloseweg 75, maar de laatste tolgaarder vertrok al in 1893.

In “De geschiedenis van de Wientjesvoort” staat op blz. 20 een uitsnede uit een Hottinger-kaart gedateerd in 1773 waar je prachtig kunt zien hoe een lange rechte weg de beek kruist. Er zijn aan de noordkant zijwegen naar De Leuke en Vorden links en Mossel rechts, maar de grote kruising van wegen (links naar Zutphen, rechtdoor naar Almen en Deventer, rechts naar Lochem, vinden we pas ten noorden van waar nu de Wildenborchseweg ligt.

Deze kaart uit de Hottinger-atlas is ook op internet te vinden.

Terug op de brug bij Wientjesvoort zien we dat zowel het huis als de camping aan de overkant van de weg wat hoger liggen. Nog een reden dat de weg hier loopt, in een natuurlijke laagte tussen de hogere gronden.

Ik kreeg antwoorden op de vragen van Gerda Rossel, Jacintha Rensen en Huib Papenhuizen.

Nagekomen

Vorige keer hadden we het over het Lekkebekje.

Gerda Rossel komt met een nieuw inzicht: “Lekkebekje komt van lekkerbeetje, een veldnaam die verwees naar de vruchtbaarheid van de grond. Dergelijke veldnamen (voor vruchtbare grond bv.: Vetpot, Puikje, Zondagsland, de Baat, Geldkist, Spaarpot, het Lekker Beetje, etc.) kwamen en komen vrij algemeen voor in Nederland, en zo ook in Vorden.

Het Vordense Leckerbitgen, Leckerbeetien of Lekkerbetjen bestaat al minstens 400 jaar en was behalve een veldnaam ook de naam van een boerderij. De boerderij is in de loop van de 18e eeuw verdwenen, maar de veldnaam bleef.”

Nieuwe vragen (13 t/m 15)

Dat brengt ons meteen op nieuwe vragen. Als Lekkebekje verwijst naar vruchtbare grond, hoe zit het dan met de Tobbert, een straat en boerderij ten westen van Barchem in het Zwarte Veen?

En als Zondagsland dan ook naar vruchtbaarheid van de grond verwijst, hoe zit het dan met de Maandagsdijk die ten zuidoosten van Barchem ligt en de Maandagweg ten oosten van Varsel?

Vooruit, nog een. Hoe was het in buurtschap Armhoede, dat ten noordoosten van Lochem ligt?

En vóór u het vraagt: wat is de relatie van Armhoede tot de Wildenborch?

Ik ben benieuwd naar uw antwoorden.

Mail of schrijf naar rik.mars@hotmail.com, *Galgengoorweg 16* of de redactie.

Droogte in de Wildenborch in 2018

Vandaag, 16 juli, meldt het KNMI als weersverwachting: een zonovergoten dag met temperaturen tussen de 28 en 31 graden. De wind komt uit noord-noordoost.

Met name de windrichting geeft te denken; weer geen regen, en het is al zo lang droog. Veel weilanden zijn niet meer groen, maar geel tenzij er 'beregend' wordt zoals op de foto.

Vorige week viel hier, heel plaatselijk, even een regenbui. Het bracht net zoveel water aan dat alles die dag iets minder stoffig was. Het is heerlijk dat we zoveel zonnige warme dagen hebben, maar vooral ook: "Jammer dat mooi weer ook schade kan doen"

Is er al vaker zo'n droge zomer geweest? Welke herinneringen van toen zijn er?

Bertus Wiltink: "In 1959 was het heel droog, in dat jaar werd het grondgebied in onze buurt wat nat en zompig was (een soort moerasgebied) aangepakt. In de laagste plekken werden nieuwe sloten aangelegd, één daarvan was die vanaf de Schoolhuisweg naar de Wildenborchseweg. De bestaande sloten werden op diepte gebracht. Met de grond die hieruit vrij kwam werden de kleine slootjes, die als gevolg van de bomenkap begin 20ste eeuw overal in de weilanden lagen, dichtgegooid. De zwarte grond uit de sloten die nog overbleef werd in een laag over de weilanden verdeeld. Zelfs op onze moestuin kwam een laagje zwarte grond. Dankzij de droge zomer kon al dit werk gedaan goed worden zonder de grond kapot te rijden.

Van een latere droge zomer herinner ik me de Karpervijver van het kasteel die droog dreigde te raken. Dat was een probleem voor de vissen (snoek en zeelt) die er zwommen.

We hebben de vissen gevangen, in teilen gedaan en naar de Berkel gebracht. Een groot karwei waarbij enkele buurtgenoten kwamen helpen.

Toen in de Karpervijver alleen nog maar een groene bodem zichtbaar was maakten de reeën er gebruik van om er in te grazen".

Hendrik Jan Meulenbrugge: "Vooral 1959 herinner ik me goed, ik ging in Zutphen naar de Technische school. De school stond aan de IJssel, het waterpeil daar stond zo laag dat de schepen er niet meer konden varen. Uiteindelijk was het nog maar 65 cm. Een paar klasgenoten gingen lopend door de IJssel naar de overkant.

Bij het Kasteel haalde ik samen met een paar vrienden uit de buurt paling en rietvoortjes uit de Karpervijver achter het Kasteel omdat daar bijna geen water meer in stond. We brachten ze over naar de Kom (is voor het Kasteel), waar nog wel water in was.

In die warme, droge zomer deed ik vakantiewerk op 'Het Schoolhuis'. Daar woonde destijds boer Jansen, die pootaardappels verbouwde. De aardappels moesten vroeger dan anders worden gerooid, ze waren bijna gekookt in de grond".

Gerrit Bijenhof: "In 1976 was het erg droog. Wij hebben lage grond en hadden er niet zoveel last van. De koeien moesten bijgevoerd worden en in de wei waren ze rustig en tevreden. De melkproductie in dat jaar was heel goed.

Beregenen? Daarvoor belden de boeren loonwerker Huls, die bracht water met de giertank over het weiland. Er zat toen nog wel water in de sloot om daarvoor te gebruiken”.

Jan Kornegoor: “1976 staat in m’n geheugen gegrift. Wat was het toen droog en warm. Er was geen gras meer voor de koeien, we moesten ze bijvoeren, dus voer bijkopen. Financieel was het een slecht jaar. In dat jaar kochten wij, evenals Mennink en Kruisselbrink, een eigen regeninstallatie. Op welk moment er weer regen kwam weet ik niet; maar wat ik wel weet is dat er in september nog veel gras kwam, dat was van heel goede kwaliteit doordat er genoeg voedingsstoffen in de grond zaten”.

Records sinds de metingen in 1901: Warmste zomer: 1947, droogste zomer:1976, Langste hittegolf:1975, Hoogst gemeten zomertemperatuur: 1944 (38,6° in Warnsveld)
1959 staat genoteerd als op twee na de warmste- en op twee na de droogste zomer.

Zomer 2018 de droogste ...

Vandaag, 25 juli, maakte weeronline bekend dat het nu droger is dan in 1976. Het neerslagtekort bedroeg toen gemiddeld over het land circa 257 millimeter. Dat is dit jaar 261 millimeter. Gisteren was het de eerste tropische zomerdag van dit jaar (de vorige was in het voorjaar, op 29 mei). De wind die nu vanuit oost-zuidoost komt, maakt het nog warmer, snikheet zelfs met de verwachting van 34-37 graden op de eerste Staringavond.

Het KNMI heeft ‘code oranje’ afgekondigd, dit kan gaan om allerlei extreme weertypes. Wanneer het gaat om hoge temperaturen, zoals nu, waarschuwt het KNMI met deze kleurcode als de verwachte maximumtemperatuur drie etmalen achter elkaar hoger dan 30 graden is en het 's nachts niet koeler wordt dan 18 graden. Een hittegolf dus.

Voor de boeren is er een grote zorg: hoe gaat het met de gewassen, komt er wel genoeg voer voor de beesten? Weilanden zijn van geel/bruin van kleur. Hoe gaat het met de maïs?

Aan tuinieren is niet zoveel veel moois te beleven, bloemen gaan versneld verdorren en zaad maken, de bramen verdrogen aan de struiken. Het gazon hoeft niet gemaaid te worden, daarvoor in de plaats zijn we bezig met water geven, besproeien wat het meest nodig is, maar niet alles kan en we moeten zuinig met water omspringen.

Eén van onze buurtgenoten mailde: “in de herfst wil ik van alles planten, het zal ooit toch weer gaan regenen denk je niet?”

De sloten staan overal droog; op de bodem zijn grote barsten te zien, door uitdroging. Kikkerpoelen staan bijna droog: hoe gaat het dan met de kikkers ? We zien bomen, nu al in de ‘herfststand’, met bruin verkleurde bladeren.

Een paar weerspeuken:

- Met Sint Magriet (20 juli) droog, dan 6 weken de zon in het oog.
- Brengt juli hete gloed, zo gedijt september goed.

In de volgende Wildenborcher kunnen we terugkijken wat de zomer van 2018 ons gebracht heeft. Hopelijk hebben we dan de regenjas en paraplu weer veel gebruikt.

Geef uw/jouw waarnemingen en ervaringen door aan de redactie, vóór 1 oktober.

Joke Wiltink

Museum STAAL geopend door Matthijs van Nieuwkerk

Museum STAAL in Almen is op 28 juni 2018 geopend door Matthijs van Nieuwkerk en Pien Pon. Met het in metselen van de laatste steen in de gevel die herinnert aan de oorspronkelijk openingsdatum op 2 december 2017 was het zover.

De genodigden waaronder de familie Staring uit de Wildenborch kregen een rondleiding van Pien Pon en de overige bestuursleden om kennis te maken met het museum. In het museum is onder meer de muziekkamer waar geluisterd kan worden naar de liederen die Staring schreef.

Museum STAAL is een ode aan de dichter en landbouwkundige A.C.W Staring (1767-1840).

Voor de toenmalige bewoners van onze buurtschap is Staring ook belangrijk geweest, omdat hij zorgde dat er een eerste schooltje kwam aan de Schoolhuisweg. Hier kregen de kinderen les. Onderwijs werd in die tijd steeds belangrijker. Op die manier kon ook kennis gedeeld worden over verbeteringen in de landbouw. Zo introduceerde Staring de Brabantse voetploeg die hij in 1811 aanschafte.

Beelden van de Wildenborch, de stamboom van de familie Staring, en het Staringkoepeltje zijn eveneens te bewonderen in het museum. Ook kan er geluisterd worden naar de gedichten van Staring die onder meer zijn ingesproken door Adriaan van Dis. Verder is er een bibliotheek en leestafel waar bezoekers kunnen genieten van een kopje koffie of thee en intussen in de boeken en tijdschriften kunnen neuzen.

Tijdens de opening werd een nieuw boekje gepresenteerd met daarin de ontstaansgeschiedenis van het gedicht De Hoofdige Boer. Het is geschreven door August den Boef. Voorts ontving Pien Pon de zilveren knoop van de gemeente Lochem voor haar inspanningen om het museum gerealiseerd te krijgen.

In het complex zijn bovendien nog twee kamers die bestemd zijn voor overnachtingen. Het kan daarbij gaan om een bed en breakfast met desgewenst een zorgarrangement op maat. Aan de achterzijde van het pand is de aannemer intussen begonnen met de bouw van drie starterswoningen. Deze woningen zijn bestemd voor jonge Almenaren.

Een dag na de opening konden de inwoners van Almen al een kijkje nemen in het museum. Velen kwamen kijken wat er voor moois is gekomen op de plek waar ooit de bakkerij en de mosterdmakerij zaten. Het museum is in trek bij de toeristen. Vele gasten hebben sinds 1 juli al genoten van het museum.

Het museum is geopend van dinsdag tot en met zondag van 11.00-17.00 uur. De museumjaarkaart geldt nu nog niet. De toegangsprijs voor volwassenen bedraagt 7.50 euro. En voor kinderen tot twaalf jaar 2.50 euro. Bij dit bedrag is tevens inbegrepen een kopje koffie of thee. In het gebouw is een lift en daarmee ook toegankelijk voor bezoekers die wat slechter ter been zijn.

Intussen hebben verschillende groepen zoals 'De Vrouwen van Nu' afspraken gemaakt voor een groepsontvangst met rondleiding. Dit kan vanaf september.

Postvak In

| [Redacted]

| [Redacted]

| [Redacted]
[Redacted]

| [Redacted]

| [Redacted]

| [Redacted]

| [Redacted]

| [Redacted]

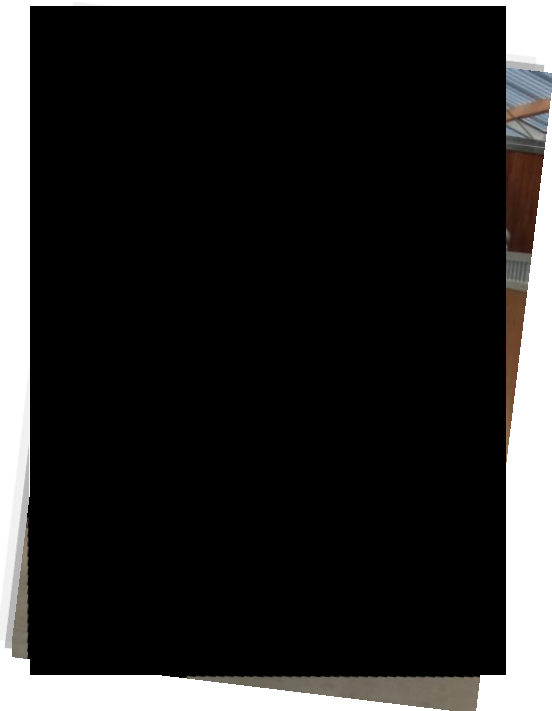
| [Redacted]

| [Redacted]

[Redacted]
[Redacted]

| [Redacted]
[Redacted]

[Redacted]

Het weten waard

Wadlopen in de Wildenborch

“Vroeger schaatsten wij 's winters altijd hier op de grachten van De Wildenborch”, vertelde een familielid tijdens een wandeling langs het kasteel. We keken intussen naar het werk van de baggeraar uit Neede en vertelden dat aan hem. Zijn antwoord was: “ik denk dat je hier op dit moment beter kunt wadlopen”.

De 1ste foto, op 31 juli: we zien de eenden lopend door het kleine laagje water gaan.

De 2de foto, 1 augustus: er wordt heel veel oud blad uit de gracht verwijderd.

Wespennest

Eén van de voorgaande zomers vroegen we ons af waarom er zoveel wespen, elke dag weer, op de leuningen van onze tuinbank bezig waren. Het leek wel of ze de hele bovenlaag er af schaafden.

In het volgend voorjaar vond Bertus een wespennest: groot, kunstig gebouwd, niet meer bewoond.

Het bouw materiaal leek van hout.
Materiaal van onze bank????

Joke Wiltink

Houten poortje in het bos

Een paar jaar geleden werden wij getipt over een schilderij dat geveild werd, voorstellende: 'het Blothingelaantje op de Wildenborch, sept. 1901'. Het genoemde laantje zei ons niets, de Wildenborch des te meer. Dus besloten we op het schilderij te bieden en zo kwam het in ons bezit.

We hebben het laten schoonmaken en nu prijkt er een prachtige afbeelding in de hal.

Nadere bestudering leerde ons dat het schilderij was geschilderd door een zekere Derksen (1870-1920), destijds een regionaal bekende schilder. Maar het geschilderde laantje, met dat leuke houten poortje, konden wij nog steeds niet thuisbrengen. Totdat.... we bij het doorbladeren van een oud fotoboek plotseling stuitte op een foto (tweede helft 19^e eeuw), die zo goed als hetzelfde weergaf als het schilderij. Daar stond de volgende tekst bij: 'poortje en hek naar het huis van de tuinbaas Jan Winkelman (de oude) en naar de Zondagschool'.

En toen viel het kwartje..... Het geschilderde en gefotografeerde pad is in onze tijd het pad naar de Kapel.

Het poortje staat kort na de 'afslag' het Bosket in. In deze ontdekking werden wij bevestigd door verhalen van 'oude Wildenborchers' die, wat later natuurlijk dan in 1901, nog door dat poortje naar school fietsen. Het poortje heeft er dus lange tijd gestaan en is toen verdwenen, zodat wij van het bestaan niet wisten. Wat zou het leuk zijn om dit mooie plaatje weer werkelijkheid te laten worden en het poortje te herbouwen, zodat er weer doorheen gefietst en gewandeld kan worden, op weg naar of komend van de Wildenborch. De realisatie van deze wens staat op onze verlanglijst.....

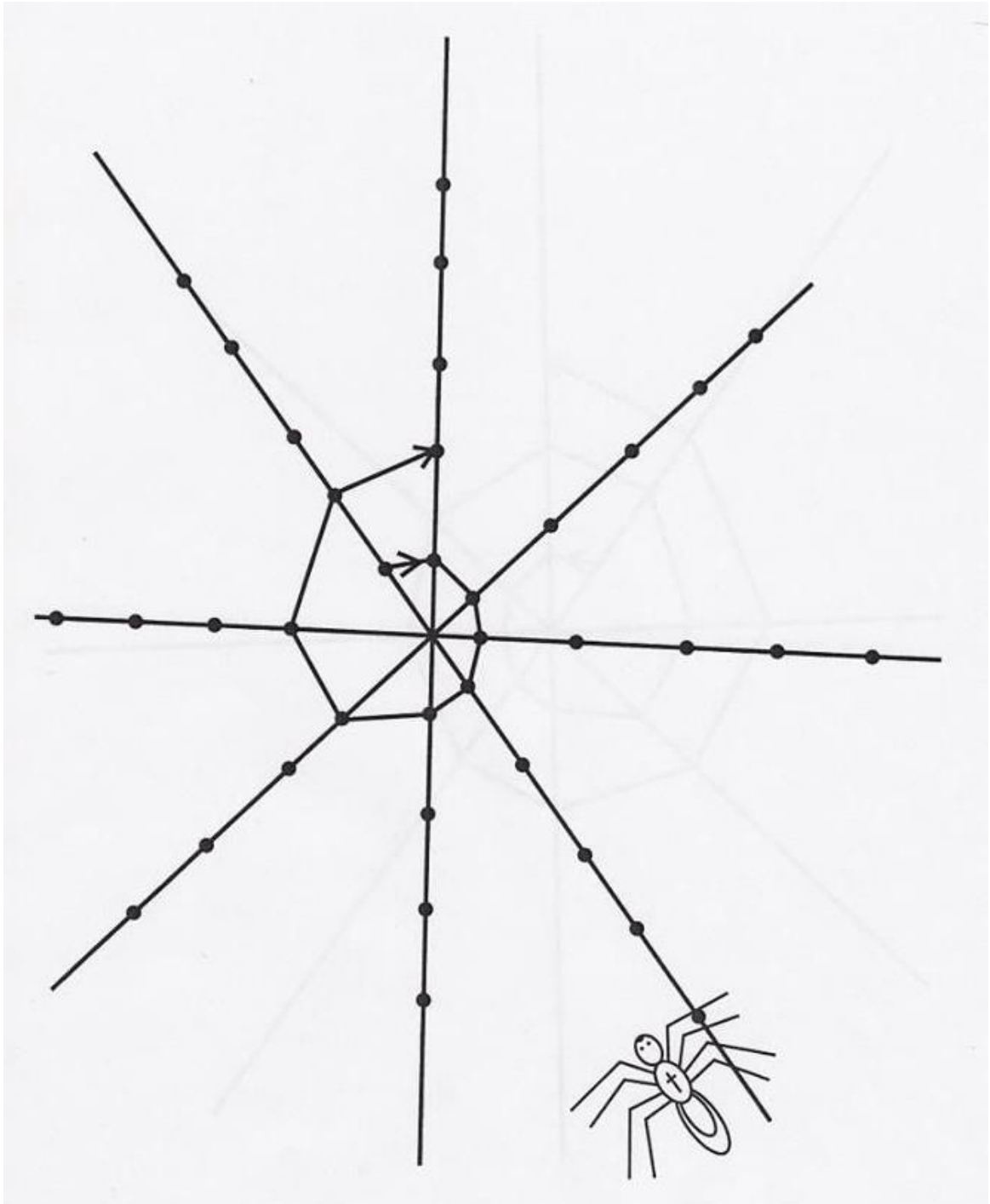
De naam 'Blothingelaantje' hebben wij tot op heden niet kunnen achterhalen. Wie weet is er onder jullie iemand die daar iets over kan vertellen. Uit overgeleverde verhalen misschien?

Jennine Staring

Kinderpagina

In het najaar zijn er veel spinnen. Misschien vind jij ze eng?

Wat ze heel goed kunnen is een web maken. Kun jij deze spin helpen met zijn web?

Begin in het midden, ga van punt op de draad naar de punt op de volgende draad.

Veel plezier !

Schoonmaakrooster Kapel

Staat uw naam nog niet op de schoonmaaklijst, maar bent u bereid om één, maximaal twee keer per jaar een paar uurtjes mee te helpen, stuur dan een mailtje naar:

Reinier Klein Brinke: reinierkleinbrinke@planet.nl

September	Alma v.d. Schoot – Ineke Braakman – Frieda te Lindert
Oktober	Erika Scharrenberg – Kristie Ezerman – Dini Schoolen
November	Jannie Reintjes – Gerda Bijenhof
December	Hanny Ezerman – Linsey Mennink – Annie Kruisselbrink

Hans Ezerman belt u als geheugensteuntje wanneer u aan de beurt bent. De lijst van werkzaamheden hangt in de werkkast.

Agenda:

Wildenborchse Naoberdag, zondag 23 september 2018
van 10.30 tot 12.30 uur
locatie: Christien en Lucas Melzer
Galgengoorweg 15A

Kapelcommissie: **Nieuwjaarsreceptie,** vrijdag 4 januari 2019
aanvang 20.00 uur in de Kapel

Winterwandeling, zondag 6 januari 2019
starten tussen 11.00 en 13.00 uur
bij de Kapel

Verenigingen:

Schietvereniging: Elke dinsdag, van 20.15 uur tot 22.30 uur.

Wildenborchse
Vrouwenclub: Laatste donderdag van de maand
van 20.00 uur tot omstreeks 22.00 uur.
van oktober t/m april.

Klootschieten: 3de zondag van iedere maand
10.00 uur verzamelen bij de Kapel.